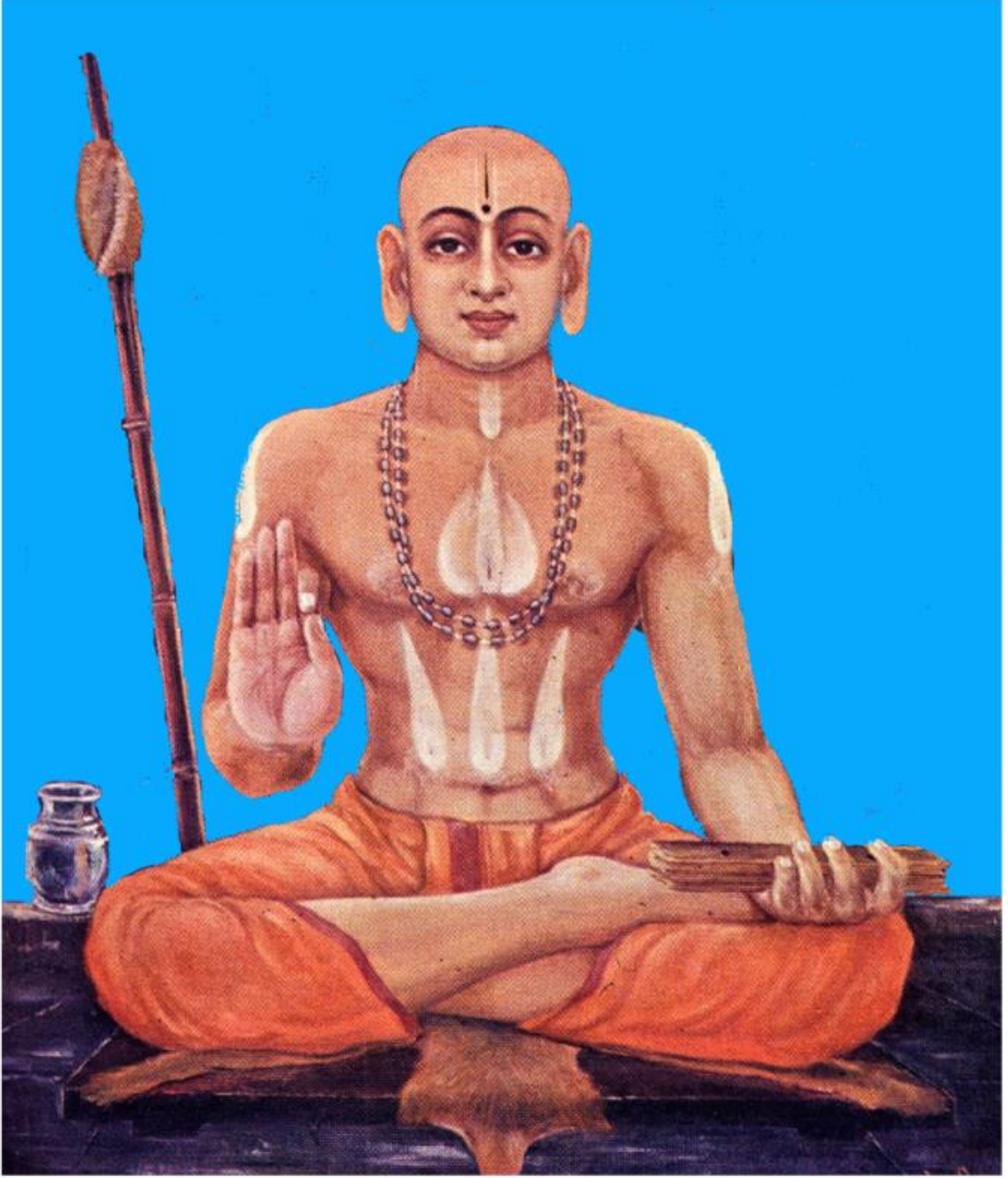

|| ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯಃ ||

Tracking:

Sr	Date	Remarks	By
1	18/08/2014	Typing Started on	H K Srinivasa Rao
2	18/08/2014	Typing Ended on	H K Srinivasa Rao
3	23/11/2014	I Proof Reading & Correction	Sri Ranganath Gangoor & H K Srinivasa Rao

|| ಶ್ರೀ ಹಯವದನ ರಂಗವಿಠಲ ಗೋಪೀನಾಥೋ ವಿಜಯತೇ ||

Blessed by Lord and with His divine grace, we are pleased to publish this Magnanimous Work of Sri Acharya Madhwa. It is a humble effort to make available this Great work to Sadhakas who are interested in the noble path of propagating Acharya Madhwa's Philosophy.

With great humility, we solicit the readers to bring to our notice any inadvertant typographical mistakes that could have crept in, despite great care. We would be pleased to incorporate such corrections in the next versions. Users can contact us, for editable version, to facilitate any value additions.

Contact: H K SRINIVASA RAO, NO 26, 2ND FLOOR, 15TH CROSS, NEAR VIDHYAPEETA CIRCLE, ASHOKANAGAR, BANGALORE 560050. PH NO. 26615951, , 8095551774 9901971176, Email : srkarc@gmail.com

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸುಕೃತದ ಫಲವಾಗಿ ಮಧ್ವಮತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಲು, ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ, ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿದ, ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳಾದ, ದಿವಂಗತರಾದ ಲಲಿತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಹೆಚ್ ಆರ್ ಅವರ ಸವಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಈ "ಸರ್ವಮೂಲ ಯಜ್ಞ"

“ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ-ಪಿತೃದೇವೋಭವ-ಆಚಾರ್ಯದೇವೋಭವ”

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ ಅನುನಾಸಿಕದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಾಗ, ಅದರ ಜ್ಞಾನದ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಇದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುವುದು ಏಕೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಾಗಿ, ಸರಿಯಾದ ಅನುಸ್ವಾರಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಶ್ರಮವಹಿಸಿ, ಸರಿಯಾದ ಅನುನಾಸಿಕ, ಅನುಸ್ವಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಓದುಗರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥ ಋಣ:ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಸರ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳು. ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾನ್ ಸತ್ಯಧ್ಯಾನಾಚಾರ್ಯ ಕಟ್ಟಿಯವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವೈತವೇದಾನ್ತಾಧ್ಯಯನಸಂಶೋಧನಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಂ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಣ್ಡನ!

Contents

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯಃ 	1
ಶ್ರೀ ಹಯವದನ ರಂಗವಿಠಲ ಗೋಪೀನಾಥೋ ವಿಜಯತೇ 	2
ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.....	2
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನಮ್ 	6
ಗ್ರನ್ಥಾರಮ್ಬೇ ಮುಖಲಾಚರಣಾಭಾವಪ್ರಯುಕ್ತನ್ಯೂನತಾಶಂಕಾಪರಿಹಾರಃ.....	6
ಮಾಯಾವಾದ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಾನುವಾದಃ.....	6
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ವ್ಯತಿರೇಕವ್ಯಾಪ್ತಿಪ್ರದರ್ಶನಾಭಾವೇ ಕಾರಣಕಥನಮ್.....	7
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಯತ್ರತ್ತದಯೋರಾವೃತ್ಯಭಾವೇಽಪಿ ವಿವಕ್ಷಿತಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಃ.....	7
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಸಮೃತ್ತಿಪನ್ನಪದಕೃತ್ಯಮ್.....	7
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಪೞ್ವಾವಯವಾನನನುವಾದಕಾರಣಮ್.....	7
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷ್ಯತಾದೋಷಃ.....	7
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಮಸತ್ತ್ವಮಿತಿ ಪಕ್ಷಾಶ್ರಯಣೇನ ದೂಷಣೇ ಭಲಶಂಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ	8
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಃ.....	8
ಸರ್ವಥಾ ನಿರ್ವಚನಾನರ್ಹತ್ವಸ್ಯಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಶೇಷಣತಾ	8
ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತ್ವದೋಷಃ.....	8
ಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಮನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣತಾದೋಷಃ	9
ಸತ್ಯವಿವೇಕಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ.....	9
ಸತ್ಯತಾನಾಶ್ರಯತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಾದೋಷಃ.....	9
ಸತ್ತಾಭಾವಸ್ಯ ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್	10
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತ್ವಸ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಶಂಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ.....	10
ಸತ್ತಾಂ ವಿನಾ ಅಪರೋಕ್ಷಪ್ರತೀತಿಗೋಚರತ್ವಸ್ಯೈವ ಆಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಶಂಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	11
ಅಸತೋಽಪಿ ನಿಷೇಧಾಶ್ರಯತ್ವೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತಾಜ್ಞೇಕಾರವೈಯರ್ಥ್ಯಸಾಧನಮ್	11
ತತ್ತ್ವಪ್ರದೀಪಿಕಾಕಾರೋಕ್ತಮಿಥ್ಯಾತ್ವನಿರಾಸಃ.....	11
ಆಶ್ರಯಸಿದ್ಧೇರದೋಷತ್ವಶಂಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	11
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನಿರಾಕರಣಸಮಾಪ್ತಿಃ ಹೇತುನಿರಾಕರಣಾರಮ್ಬಃ	11
ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ತಾಭಾವೇ ಅಸತ್ತ್ವಪ್ರಸಂಜ್ಞೇನಾಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	12
ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವೇ ಅನ್ಯತರಾ ಸಿದ್ಧಿಃ.....	12
ದೃಶ್ಯತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಅನ್ಯತರಾಸಿದ್ಧಿಃ.....	12
ದೃಗ್ಗನ್ಯಫಲಾಶ್ರಯತ್ವಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೇ ಅಸಿದ್ಧಾದೋಷಃ	13
ವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಕ್ಷುಭೇದವತಾಂ ಅಸಿದ್ಧಾದೀನಾಂ ದೃಷ್ಟತ್ವಕ್ರಮನಿರೂಪಣಮ್	13

ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋರ್ವಿರುದ್ಧತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್	13
ಮೂಲೇ ಪೂರ್ವಾಪರವಿರೋಧಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ	14
ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್	14
ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋರನೈಕಾನಿರಾಸಮರ್ಥನಮ್	14
ಆತ್ಮನಃ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವೇನ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಶಙ್ಕಾ	14
ಆತ್ಮನೋ ದೃಶ್ಯತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್	15
ಸೋಪಾಧಿಕಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಸ್ಯಾದೇವೇತಿ ಅನನ್ದಬೋಧೋಕ್ತಿನಿರಾಸಃ	15
ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣ ಆತ್ಮನೋ ದೃಶ್ಯತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್	15
ಆತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿವಿಷಯತ್ವೇಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ	16
ಫಲವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನಾತ್ಮನೋ ನ ದೃಶ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	16
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅನದ್ಯವಸಿತತ್ವದೋಷಪ್ರತಿಜ್ಞಾ	16
ಜಗತೋಽಭಾವೇಽನುಮಾನಸ್ಯಾಪ್ಯಭಾವಃ ಇತಿ ತರ್ಕೇ ವ್ಯಾಪ್ಯಪಪಾದನಮ್	17
ಜಗತೋಽಭಾವೇ ಇತಿ ಮೂಲಸ್ಯ ಅಸಿದ್ಧಾ ದಿಪರತ್ವೇನ ವೈಯರ್ಥ್ಯಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ	17
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅನದ್ಯವಸಿತತ್ವದೋಷೋಪಪಾದನಮ್	17
ಅನದ್ಯವಸಿತಲಕ್ಷಣಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಗತತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್	17
ಅಸಿದ್ಧಾನದ್ಯವಸಿತಯೋರ್ಲಕ್ಷಣೋದಾಹರಣಭೇದಸಮರ್ಥನಮ್	18
ಅಸತ್ತ್ವಸ್ಯೈವಾಸಾಧಕತ್ವೋಪಯೋಗಿತಾಸಮರ್ಥನಮ್	18
ಅರ್ಥಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಜ್ಞಾನಮಿತಿ ವಕ್ಷೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಅವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಃ	18
ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಸ್ಯ ಪ್ರಬಲಪ್ರಮಾಣಬಾಧೋಪಪಾದನಮ್	19
ಪ್ರಪಂಚೇ ತೈಕಾಲಿಕಾಬಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಆಗಮಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	19
ಪ್ರಪಂಚೇ ತೈಕಾಲಿಕಾಬಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಧಿಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	19
ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಪ್ರಕರಣಸಮದೋಷಃ	19
ಶುಕ್ತಿರಜತೇ ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವರೂಪದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಸಮರ್ಥನಮ್	20
ದೃಗ್ಯಾ ವರ್ತಕತ್ವರೂಪದೃಗುಲ್ಲೇಖ್ಯತ್ವಮೇವ ಶುಕ್ತಿರಜತಸ್ಯೇತಿ ಸಮರ್ಥನಮ್	20
ಶುಕ್ತಿರಜತೇ ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವರೂಪದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವೇ ವಿರೋಧಾದ್ಯುದ್ಭಾವನಾನುಪಪತ್ತಿಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	20
ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಸವೃತ್ತಿಸಾಧನದೋಷಃ	20
ಅನುಮಾನಪ್ರಯೋಗೇ ವ್ಯಾಪ್ಯಭಿಧಾನನಿಯಮಾಭಾವಸೂಚನಮ್	21
ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಹೇತುಂ ವಿಕಲ್ಪ ದೂಷಣಂ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	21
ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸಿದ್ಧಿಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	21
ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾನುಮಾನೇ ಶಬ್ದಿತಸ್ಯಾತ್ಮತ್ವೋಪದೇವೀಕಲ್ಪೇನ ನಿರಾಸಃ	21
ಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ ಸತ್ಯತ್ವೇ ದೃಗ್ವೈಯೋಃ ಸಮ್ಯನ್ಯಾಭಾವೇನ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಶಙ್ಕಾ ನಿರಾಸಃ	21

ಅಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಪನ್ದಂ ವಿನಾಪಿ ದೃಗ್ವಶ್ಯಯೋಃ ಸಂಯೋಗಸಮ್ಪನ್ದಮಜ್ಞೇಕೃತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	21
ಅಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಪನ್ದಂ ವಿನಾಪಿ ದೃಗ್ವಶ್ಯಯೋಃ ಸಮವಾಯಿಸಮ್ಪನ್ದಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	21
ದೃಗ್ವಶ್ಯಯೋಃ ಸಂಯೋಗಸಮವಾಯಾತಿರಿಕ್ತವಾಸ್ತವಸಮ್ಪನ್ದಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್	22
ಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್	22
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತೇ ಸಾಧ್ಯವೈಕಲೋಪಪಾದನಮ್	22
ಶುಕ್ತಿರಜತಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಸಾಧಕಾರ್ಥಪತ್ತಿಶಙ್ಕಾ	22
ಅರ್ಥಪತ್ತೇಃ ಸದಸದತಾತ್ಮಕತ್ವೇನಾಪ್ಯುಪಪತ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್	22
ಅಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಪನ್ದಂ ವಿನಾ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತೇರೇವಾಭಾವಸಮರ್ಥನಮ್	23
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತೇ ಸಾಧನವೈಕಲೋಪಪಾದನಮ್	23
ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಉಪಾಧಿದೋಷೋದ್ಭವನಮ್	23
ಉಪಾಧೇಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಿನ್ನತಾಶಙ್ಕಾ	23
ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವೋಪಾಧೇಃ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ	23
ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವೋಪಾಧೇಃ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ	23
ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಸ್ಯೈವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ ಸಮರ್ಥನಮ್	24
ಪಕ್ಷಾದಿಲಕ್ಷಣಕಥನೇ ಕಾರಣೋಕ್ತಿಪೂರ್ವಂ ಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಕಥನಮ್	24
ಸಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಮ್	24
ವಿಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಮ್	24
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಲಕ್ಷಣಮ್	25
ಹೇತುಲಕ್ಷಣಮ್	25
ದೃಷ್ಟಾಂತಲಕ್ಷಣಮ್	25
ಗ್ರನ್ಥನೇ ಮುಖ್ಯಲಾಚರಣಮ್	25

|| ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನಮ್ ||

ನತ್ವಾ ವಿಶ್ವೋದಯಸ್ತೇಮಲಯಹೇತುಂ ಪತಿಂ ಶ್ರಿಯಃ| ಕುರ್ಮಃ

ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನಪಂಚಿಕಾಮ್ ||

‘ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಯತಃ’ ಇತಿ ಭಗವತಾ ಸೂತ್ರಕಾರೇಣ ಜಗದುದಯಾದಿನಿಮಿತ್ತಕಾರಣತ್ವಂ ಪರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಲಕ್ಷಣಮಭಿಹಿತಮ್| ನ ಚ ಜಗತ್ಸತ್ಯತಾಮನ್ತರೇಣ ತದ್ವಾಸ್ತವಂ ಸಮ್ಯವತಿ| ನಾಪಿ ನ ಪರೋದೀರಿತ ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಪ್ರಮಾಣಸ್ಯ ಆಭಾಸತಾವ್ಯುತ್ಪಾದನೇನ ವಿನೋಪಪದ್ಯತ ಇತಿ ತದರ್ಥಮಿದಂ ಪ್ರಕರಣಮಾರಭತೇ ಭಗವಾನಾಚಾರ್ಯಃ|

ನನು ಕಥಂ ಸ್ವಪಕ್ಷಸಾಧನೇನ ವಿನಾ ನಿರ್ಣಯಃ? ಸತ್ಯಂ, ತಥಾಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರೈಕ ದೇಶಸಮ್ಯುನ್ಮಿತ್ತಾತ್ಪ್ರಕರಣಸ್ಯ ನ ದೋಷಃ| ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯತೇ ಚ ಕಾಲಾತೀತತಾ ವ್ಯುತ್ಪಾದನೇನ ಸ್ವಪಕ್ಷಸಾಧನಪ್ರಕಾರೋಽಪೀತಿ|

ಗ್ರನ್ಥಾರಮ್ಭೇ ಮಜ್ಜಲಾಚರಣಾಭಾವಪ್ರಯುಕ್ತನ್ಯೂನತಾಶಂಕಾಪರಿಹಾರಃ

ನನು ಅವಿಗೀತಶಿಷ್ಟಾಚಾರಪರಮ್ಪರಾದಿಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರಾರಿಷ್ಟಿತಪರಿಸಮಾಪ್ತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಜನಂ ಕಿಮಪಿ ಮಜ್ಜಲಾಚರಣಂ ಪ್ರಕರಣಾದೌ ಕಸ್ಮಾದಾಚಾರ್ಯೋ ನಾನುಷ್ಠಿತವಾನಿತಿ ಚೇತ್ ಕಥಮೇತದವಗತಮ್? ಅನುಪಲಮ್ಬಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ| ತತ್ಕಾಲೀನಸ್ಯಾಧುನೋಪಲಬ್ಧಮಶಕ್ಯತ್ವಾತ್| ಗ್ರಂಥೇ ನಿವೇಶನಾಭಾವಸ್ತಾವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಿದ್ಧ ಇತಿ ಚೇತ್| ಕಿಮತಃ? ನ ಹಿ ಗ್ರಂಥೇ ನಿವೇಶನಮೇವ ತದನುಷ್ಠಾನಮ್| ನಾಪಿ ತದ್ವಾಸ್ತವಮ್| ಕಾಯವಾಕ್ಚಿತ್ತನಿಮಿತ್ತಾನಾಮನೇಕೇಷಾಂ ಭಾವಾತ್| ಗ್ರನ್ಥಾನ್ತರೇ ನಿವೇಶನಾದಿನೈವ ಶಿಷ್ಟಾ ಅವಗಮಿಷ್ಯಂತಿ| ಅತ ಏವ ನ ತದನುಷ್ಠಾನಸನ್ನೇಹೋಽಪೀತಿ|

ಮಾಯಾವಾದ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಾನುವಾದಃ

ತತ್ರ ತಾವನ್ಮಾಯಾವಾದಿನೋದಿತಂ ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಮನುವದತಿ—

‘ವಿಮತಂ ಮಿಥ್ಯಾ ದೃಶ್ಯತ್ವಾದ್ಯದಿತ್ಯಂ ತತ್ ತಥಾ ಯಥಾಸಮ್ಪ್ರತಿಪನ್ನಮ್ |’

‘ಸರ್ವಂ ಮಿಥ್ಯಾ’ ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಪ್ರಮಾಣಬಾಧಃ ಶುಕ್ತಿರಜತಾದೌ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥತಾ ಚ ಸ್ಯಾದಿತಿ ವಿಮತಮಿತ್ಯುಕ್ತಮ್| ವಿಮತೇರನೇಕವಿಧತ್ವೇಽಪಿ ಸಾಧ್ಯವಿಶೇಷೋಪಾದಾನಾ- ತ್ವದ್ವಿಶೇಷಸಿದ್ಧಿಃ| ತಥಾ ಚ ಸತ್ಯತ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾಭ್ಯಾಂ ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿವಿಮತವಿಷಯೋ ವಿಯದಾದೀತ್ಯುಕ್ತಂ ಭವತಿ| ತರ್ಹಿ ವಿಯದಾದೀತ್ಯೇವ ವಕ್ತವ್ಯಮ್| ನ ಚೈವಂ ಶಂಕ್ಯಮ್ ಅವಚ್ಛೇದಕಾನುಕ್ತಾವುಕ್ತದೋಷಾನಿಸ್ತಾರಾತ್|

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ವ್ಯತಿರೇಕವ್ಯಾಪ್ತಿಪ್ರದರ್ಶನಾಭಾವೇ ಕಾರಣಕಥನಮ್

ಯದ್ಯಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತುರನ್ವಯವ್ಯತಿರೇಕೀ| ತಥಾಪ್ಯಕುಟಿಲೇಽನ್ವಯೇ ಸಮ್ಯವತಿ ನ
ಕುಟಿಲೋ ವ್ಯತಿರೇಕ ಆದರಣೀಯ ಇತಿ ಸೂಚಯಿತುಂ ಯದಿತ್ಥಂ ತತ್ತಥೇತ್ಯನ್ವಯ ಏವ
ದರ್ಶಿತಃ|

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಯತ್ತತ್ವದಯೋರಾವೃತ್ಯಭಾವೇಽಪಿ ವಿವಕ್ಷಿತಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಃ

ಯತ್ತದಿತಿ ಸಾಧಾರಣಪ್ರಯೋಗಾದೇವ ಸರ್ವೋಪಸಂಹಾರಸಿದ್ಧೇರ್ದ್ವಿವರ್ಚನಾಭಾವೋ ನ
ದೋಷಾಯ| 'ಗೌರ್ನ ಪದಾ ಸೃಷ್ಟವ್ಯಾ' ಇತಿವತ್|

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಸಮೃತಿಪನ್ನಪದಕೃತ್ಯಮ್

'ಸಮೃತಿಪನ್ನಮ್' ದೃಶ್ಯತ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವವತ್ತಯೇತಿ ಶೇಷಃ| ಸಮೃತಿಪನ್ನಗ್ರಹಣೇನ
ಸಾಧ್ಯವಿಕಲತ್ವಾದಿದೃಷ್ಟಾನ್ತದೋಷನಿರಾಸೋಽಪಿ ಕೃತಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಶುಕ್ತಿ ರಜತಮಿತ್ಯೇವ
ನೋಕ್ತಮ್|

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಪಿಪ್ಪಾವಯವಾನನನುವಾದಕಾರಣಮ್

ಯದ್ಯಪಿ ಪರೇಣ ಸ್ವಗ್ರನ್ಥೇ ಪಿಪ್ಪಾವಯವಪ್ರಯೋಗೋಽಸ್ಯ ವಿಹಿತ ಇತಿ ತಥೈವಾನು
ವಾದೋ ಯುಕ್ತಃ| ತಥಾಪ್ಯಪನಯನಿಗಮನಯೋರಸಾಧನಾಭತ್ವಾದನುವಾದಾರ್ಹತಾಪಿ
ನಾಸ್ತೀತಿ ಸೂಚಯಿತುಂ ತ್ಯವಯವಾನುವಾದಃ| ತಚ್ಚಾನೃತ್ಯೋಪಪಾದಿತಮ್| ಏವಂ
ಚಾನುವದತ್ಯೇವ ಅಧಿಕಂ ನಾಮ ನಿಗ್ರಹಸ್ಥಾನಮಪಿ ಸೂಚಿತಮ್ ಭವತಿ|

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷ್ಯತಾದೋಷಃ

ಏವಮನೂದಿತಮನುಮಾನಂ ದೂಷಯಿಷ್ಯನ್ ಪ್ರಥಮಪ್ರಾಪ್ತತ್ವಾತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಶ್ರಯಂ
ದೋಷಮಾಹ|

-ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಜಗತೋಽಭಾವಾದಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಃ ಪಕ್ಷಃ

ಇತಿ ಮಾಯಾವಾದಿನೋಕ್ತೇ ವಕ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಶೇಷಃ| ಅಗ್ನ್ಯಾಹಿತಾದಿವದಸಿದ್ಧ ಆಶ್ರಯೋ
ಯಸ್ಯಾಸಾವಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಃ| ಪಕ್ಷ ಇತಿ ತದೇಕದೇಶಸ್ಯಾಧ್ಯಧರ್ಮೋ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ| ಅಥವಾ
ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥೇ ಬಹುವ್ರೀಹಿರಿತಿ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ ಏವ ಪಕ್ಷಶಬ್ದಃ|

'ಉಕ್ತೇ' ಇತ್ಯನೇನೋಕ್ತಿನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ ದೂಷಣಮಿತಿ ಸೂಚಯತಾ 'ಅನುಕ್ತೋಪಾ
ಲಮ್ಬೋಽಯಂ ಪರೇಣ ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸತ್ತ್ವಸ್ಯಾಸಾಧನಾತ್' ಇತಿ ನಿರಸ್ತಂ ಭವತಿ|

ನನು 'ಜಗತೋಽಭಾವಾತ್' ಇತಿ ಹೇತುಃ ಸಿದ್ಧಶ್ಚೇತ್ಸಿದ್ಧಂ ಪರಸ್ಯಾಭಿಮತಮ್|
ಕಿಮಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷ್ಯತಾ ಕರಿಷ್ಯತಿ? ಅಸಿದ್ಧಶ್ಚೇತ್ತಥಾಪಿ|
ಅಸಿದ್ಧಾಶ್ರಯತ್ವಸಾಧಕಾಭಾವಾತ್| ಮೈವಮ್, ಯದಿ ಜಗದಭಾವೋಽತ್ರ ಸಾಧ್ಯತೇ

ತದಾ ಜಗತೋಽಭಾವಾತ್ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮಸ್ಯ ಆಶ್ರಯಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ತತಶ್ಚ
ವಿಶೇಷ್ಯಾಭಾವಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವಃ ಇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರ್ಥೋ ಬಾಧಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ ಇತ್ಯೇವಂ
ಪರಾಜ್ಞೇಕೃತೇನ ಪರಸ್ಯ ದೋಷೋದ್ಭಾವನಾತ್ |

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಮಸತ್ತಮಿತಿ ಪಕ್ಷಾಶ್ರಯಣೇನ ದೂಷಣೇ ಛಲಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ

ಮಿಥ್ಯಾಶಬ್ದೇನ ಕಿಮಸದುಚ್ಯತೇ? ಉತಾನ್ಯತ್ಕಿಮಪಿ? ಇತಿ ವಿಕಲ್ಪೇನೋಪಕ್ರಮಾನ್ನ
ಛಲಪ್ರಸಂಗಃ | ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಕಥಾಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ವಿಕಲ್ಪಃ |

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸತ್ತಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಃ

ಅಥವಾ ಜಗತೋಽಸತ್ತೇ ಪ್ರತಿಭಾತೇ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಮನೇನಾಚಷ್ಟೇ | ತಥಾ ಹಿ, ಪಕ್ಷಃ
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರ್ಥಃ ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸ್ಯಾಸತ್ತಲಕ್ಷಣಃ | ಸ 'ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಃ' ಆಶ್ರಯಃ ಸಿದ್ಧಾಂತಃ
ತದಾಶ್ರಯೇಣ ಕಥಾಪ್ರವೃತ್ತೇಃ | ತಸ್ಮಿನ್ನಸಿದ್ಧಃ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಇತಿ ಯಾವತ್ | ಕುತಃ?
ಜಗತೋ ಭಾವಾತ್ ಭಾವತ್ವೇನ ಅಸದ್ವಿಲಕ್ಷಣತ್ವೇನ ಪರೇಣಾಜ್ಞೇಕೃತತ್ವಾದಿತಿ |

ಸರ್ವಥಾ ನಿರ್ವಚನಾನರ್ಹತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಶೇಷಣತಾ

ಸ್ಯಾದೇತತ್, ನ ವಯಂ ಮಿಥ್ಯೇತ್ಯತ್ಯನ್ತಾನಂತಂ ಗಗನಕುಸುಮಸಮಂ
ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಾಚಕ್ಷ್ಮಹೇ; ಯೇನ ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮಸ್ಯಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿರಪಸಿದ್ಧಾಂತೋ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ |
ಕಿನ್ತು? ಅನಿರ್ವಚನೀಯಮೇವೇತಿ | ಅತ ಆಹ -

ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸಿದ್ಧೇರಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣಃ |

ಪಕ್ಷ ಇತ್ಯನುವರ್ತತೇ | ಅತ್ರ ಪಕ್ಷ ಇತಿ ತದೇಕದೇಶೋ ಧರ್ಮಿ ಪ್ರಪಿಪ್ಪೋ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ |
ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ವಿಶೇಷಣಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತಿ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥೋ ವಾ | ಅನಿರ್ವಚನೀಯಂ ಖಲು
ನಿರ್ವಚನಾನರ್ಹಮುಚ್ಯತೇ | ನ ಚ ತತ್ ಪ್ರಾಗೇತದನುಮಾನಾತ್ಸಿದ್ಧಮ್ | ಸರ್ವಸ್ಯಾಪಿ
ನಿರ್ವಚನಾರ್ಹತ್ವಾತ್ | ಅಯಥಾ ಸ್ವವ್ಯಾಘಾತೋ ಮೂಕತಾ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ | ಅತೋ
ಮಿಥ್ಯಾಪದೇನ ವಿಮತಸ್ಯಾನಿರ್ವಚನೀಯತಾಭಿಧಾನೇ ಪಕ್ಷೋಽಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣೋ
ಭವತಿ | ಅಯಮಪಿ ವಚನನಿಮಿತ್ತೋ ದೋಷ ಇತಿ ಜ್ಞಾತವ್ಯಮ್ |

ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತ್ವದೋಷಃ

ನನು ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಮೇವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಂ ಬ್ರೂಮೋ, ನಾಸತ್ತಮ್ |
ಏತದೇವಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಂ ನಾಮ | ನ ತು ಸರ್ವಥಾ ನಿರ್ವಚನಾನರ್ಹತ್ವಮೇವ |
ಅತೋ ನೋಕ್ತದೋಷ ಇತಿ | ತತ್ರಾಹ -

ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣೈ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ |

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾದೂಷಣಪ್ರಸ್ತಾವಾತ್ಸಾಧನಶಬ್ದೋಽತ್ರ ಭಾವಸಾಧನಃ | ಕರಣಸಾಧನತ್ವೇ ಹಿ ಹೇತುದೂಷಣಂ ಸ್ಯಾತ್ | ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣೈ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇಽಙ್ಗೀಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಹಿ ವಿಮತಂ ಸದ್ವಿಲಕ್ಷಣಮಸದ್ವಿಲಕ್ಷಣಂ ಚೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರ್ಥಃ ಸ್ಯಾತ್ | ತತ್ರ ಅಸದ್ವಿಲಕ್ಷಣತ್ವಂ ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸ್ಯಾಸ್ಮಾಭಿರಙ್ಗೀಕೃತಮೇವೇತಿ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ನನು ಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣೈನ ಸಹಾಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಮತ್ರ ಸಾಧ್ಯತೇ | ತತ್ಕಥಮೇಷ ದೋಷಃ? ಇತಿ | ಮೈವಂ, ನ ಹಿ ಸದ್ಧ ಮಸಿದ್ಧೇನ ಸಹೋಚ್ಯಮಾನಮಸಿದ್ಧಂ ಭವತಿ | ಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವಿಶಿಷ್ಟಾಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸಾಧನಾದದೋಷ ಇತಿ ಚೇತ್ ತಥಾಪಿ ಸಿದ್ಧಸಾಧನ ತೈವ | ಸತೋಽಪಿ ಸದಂತರವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಾಙ್ಗೀಕಾರಾತ್ | ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಂ ನಾಮ ಸದಸತ್ತಾನಾಶ್ರಯತ್ವಮಿತಿ ಚೇತ್ ತಥಾಪಿ ನ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾನಿಸ್ತಾರಃ | ಸತ್ಯೈಕಸ್ವಭಾವಸ್ಯ ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸ್ಯ ಸದಸತ್ತಾನಙ್ಗೀಕಾರಾತ್ | ಪ್ರತ್ಯೇಕಮುಭಯಾನಾಶ್ರಯತ್ವಮಿತಿ ಚೇತ್ | ತಥಾಪ್ಯಸತ್ತಾನಾಶ್ರಯತ್ವೇನ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ ತಾದವಸ್ಥಮ್ | ವಿಶಿಷ್ಟಸಾಧನಾದದೋಷ ಇತಿ ಚೇತ್ ತಥಾಪಿ ದೇಶಕಾಲಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಷು ಘಟಾದಿಷು ವ್ಯವಸ್ಥಾಶ್ರಯಣೇನ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತೈವೇತಿ |

ಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಮನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣತಾದೋಷಃ

ಅಧೈವಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಯಾದೃಶಂ ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಂ ಸದ್ವಾದಿನಾಮನಿಷ್ಠಂ ತನ್ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಮಿತಿ | ತತ್ರಾಪ್ಯೇತದೇವೋತ್ತರಮ್ | ತಥಾ ಹಿ, ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇಽಙ್ಗೀಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಸತಿ ಅಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣತಾ ಭವತೀತಿ | ಏತಚ್ಚ ದೃಷ್ಟಾಂತವ್ಯುದಾಸಪ್ರಸ್ತಾವೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ | ಸರ್ವತ್ರ ಅಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಸಾಧನವೈಯರ್ಥ್ಯಂ ಚ |

ಸತ್ಯವಿವೇಕಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತಾ

ಸತ್ಯವಿವೇಕಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾಭಾವಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾನೋಕ್ತದೋಷ ಇತಿ ಚೇತ್ ನ | ಸತ್ಯಾಂತರವಿವೇಕಾಙ್ಗೀಕಾರೇಣ ಸಿದ್ಧಸಾಧನತ್ವಾತ್ |

ಸತ್ಯತಾನಾಶ್ರಯತ್ವಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪತ್ವೇ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಾದಿದೋಷಃ

ಸತ್ಯತಾನಾಶ್ರಯತ್ವಂ ಸತ್ಯವಿವೇಕ ಇತಿ ಚೇತ್ | ಕೇಯಂ ಸತ್ಯತಾ? ಅರ್ಥಕ್ರಿಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಾದಿಲಕ್ಷಣಾ ಚೇತ್ತದನಾಶ್ರಯತ್ವಸಾಧನೇ ಪರಸ್ಯಾಪಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಸಕ್ತಿಃ | ತದನ್ಯಾ ಚೇತ್ಸಿದ್ಧಸಾಧನತೈವ |

ಸತ್ಯಮಬಾಧ್ಯಂ ಬಾಧ್ಯಂ ಮಿಥ್ಯೇತಿ ತದ್ವಿವೇಕ ಇತಿ ಚೇತ್ | ತರ್ಹಿ ಬಾಧೋ ವಕ್ತವ್ಯಃ |
ಅನ್ಯಥಾವಿಜ್ಞಾತಸ್ಯ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಾನಂ ಚೇತ್ಸಿದ್ಧಸಾದನತ್ಯೇವ | ಕ್ಷಣಿಕತ್ವಾದಿನಾ ವಿಜ್ಞಾತಸ್ಯ
ಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ ಅಕ್ಷಣಿಕತ್ವಾದಿಬಾಧಕಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಸ್ಯಾಸ್ಮಾಭಿರಂಜೇಕೃತತ್ವಾತ್ |

ಪ್ರತಿಪನ್ನೋಪಾಧೌ ತೈಕಾಲಿಕಸತ್ಯತಾನಿಷೇಧ ಇತಿ ಚೇತ್ ನ | ಸತ್ಯತಾಯಾ
ಏವಾದ್ಯಾಪ್ಯನಿರೂಪಣಾತ್ |

ಸತ್ತಾ ಭಾವಸ್ಯ ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್

ಕಿಂ ಚೈವಂ ಸತಿ ಅತ್ಯಂತಸತ್ವಮೇವ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿತಿ ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಾವೃತ್ತಿಃ |
ಸತ್ತ್ವನಿಷೇಧ ಏವ ಕ್ರಿಯತೇ | ನ ತ್ವಸತ್ತ್ವವಿಧಿರಿತಿ ಚೇನ್ನ | ಸತ್ತ್ವನಿಷೇಧಾತಿರಿಕ್ತ-
ಸ್ಯಾಸತ್ತ್ವಸ್ಯಾಭಾವಾತ್ | ಭಾವೇಽಪಿ ಸತ್ತ್ವನಿಷೇಧೇನೈವಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ |
ಅಸತ್ತ್ವಮಾನಾಶ್ರಯತ್ವೇ ಪ್ರಯೋಜಕಂ ನ ಸತ್ತಾಭಾವ ಇತಿ ಚೇನ್ನ |
ನಿಯಾಮಕಾಭಾವಾತ್ | ಸಮಂ ಪ್ರತಿವಾದಿನೋಽಪೀತಿ ಚೇತ್ ಅಸ್ತು ತಾವತ್,
ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿಸನ್ನೇಹೇಽಪ್ಯನುಮಾನಮಸಾಧಕಮ್ |

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತ್ವಸ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತಾಸ್ವೀಕಾರಾದಾಶ್ರಯತೋಪಪತ್ತಿರಿತಿ ಚೇತ್ ಕೇಯಂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇ
ಸತ್ತಾ? ಯದಾ ವ್ಯಾವಹಾರನಿರ್ವಾಹಹೇತುಸ್ತದಾ ಸಿದ್ಧಂ ನಃ ಸಮೀಹಿತಮ್ | ವ್ಯರ್ಥಂ ಚ
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇತಿ ವಿಶೇಷಣಮ್ | ಸತ್ತಾಮಂಜೇಕೃತ್ಯ ಪುನಸ್ತನ್ನಿಷೇಧೇ
ಪರಸ್ಯಾಪಸಿದ್ಧಾಂತಶ್ಚ |

ಪರಮಾರ್ಥಿಕತ್ವಮೇವ ನಿಷಿದ್ಧತೇ ನ ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇ ಸತ್ತೇತಿ ಚೇತ್ ಕಿಮಿದಂ
ಪರಮಾರ್ಥಿಕತ್ವಮ್ ? ಅವ್ಯಾವಹಾರಿಕತ್ವಂ ಚೇತ್ ನಿಷಿದ್ಧತಾಮ್ | ನ ನೋ ಹಾನಿಃ |
ಅಬಾಧ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಚೇತ್ ಅಬಾಧ್ಯತ್ವನಿಷೇಧೋ ಬಾಧ್ಯತ್ವಮೇವ | ತಚ್ಚ ಸತ್ತಾನಿಷೇಧ ಇತಿ
ಕುತೋ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇ ಸತ್ತಾಪಿ? ಇತರೇತರಾಶ್ರಯದೋಷೋ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ |

ಭ್ರಾಂತಿಸಿದ್ಧಾ ಸತ್ತಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇ ಸತ್ತೇತಿ ಚೇತ್ ತಥಾ ಸತಿ ನಾಸ್ತಿ
ಸತ್ತೇತ್ಯನಾಶ್ರಯತ್ಯೇವ |

ನನು ಪ್ರತೀತಿಗೋಚರತಾಮಾತ್ರೇಣ ಆಶ್ರಯತೋಪಪತ್ತೌ ಕಿಂ ಸತ್ತಯಾ?
ಸುರಭಿತಾಸಾಧನೇ ತು ಗಗನಾರವಿನ್ದಸ್ಯ ನಾಶ್ರಯತಾ ಸತ್ತಾವಿರಹಾತ್ | ಅಪಿ ತು
ನಿರುಪಾಖ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ | ತಥಾ ಸತಿ ಶಬ್ದಾದ್ಗಗನಾರವಿನ್ದಾದಿಸತ್ತಾಪ್ರತೀತೌ ತತ್ರ
ಸುರಭಿತಾಸಾಧನೇ ನಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿರುದ್ಭಾವ್ಯೇತ | ಅಸ್ತೇವಮ್, ಅಜ್ಞಾಂತರವೈಕಲ್ಯಂ ತತ್ರ

ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ಚೇನ್ನ | ಕಾಲ್ಪನಿಕಾಜ್ಞಸಾಕಲ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ಸೌಲಭ್ಯಾತ್ | ತಥಾ ಚ ನ
ಸಾಧನತದಾಭಾಸನಿಯಮಃ ಸ್ಯಾತ್ | ವಾದ್ಯಾದ್ಯಭ್ಯುಪಗಮೇನ ನಿಯಮ ಇತಿ ಚೇನ್ನ |
ಕಥಾಭಾಸಪ್ರಸಜ್ಞೇನ ಅಸತ್ಸಾಧನದೂಷಣಯೋರಪಿ ಸತ್ಪ್ರಸಜ್ಞಾತ್ | ಕಿಂ ಚೈವಂ ಸತಿ
ಪ್ರಕೃತಾನುಮಾನಸ್ಯಾಪಿ ನ ತತ್ವಾವೇದಕತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್ |

ಸತ್ತಾಂ ವಿನಾ ಅಪರೋಕ್ಷಪ್ರತೀತಿಗೋಚರತ್ವಸ್ಯೈವ ಆಶ್ರಯತ್ವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ಗಗನಾರವಿನ್ದಸ್ಯಾಪರೋಕ್ಷಪ್ರತೀತಿನಾಸ್ತೀತಿ ಚೇತ್ ತಥಾ ಸತ್ಯತೀನ್ವಿಯ
ಪ್ರಪಣ್ಣಭಾಗಸ್ಯ ಅನಾಶ್ರಯತ್ವಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ |

ಅಸತೋಽಪಿ ನಿಷೇಧಾಶ್ರಯತ್ವೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತಾಜ್ಞೇಕಾರವೈಯರ್ಥ್ಯಸಾಧನಮ್

ಯದಪ್ಯುಕ್ತಂ “ನಿಷೇಧಂ ಪ್ರತಿ ಅಸತೋಽಪ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವಂ ಸಮ್ಭವತಿ | ಯಥಾ
'ವನ್ಯಾಸುತೋ ನ ವಕ್ತಾ' ಇತಿ | ಅನ್ಯಥಾ ಸ್ವವಚನವ್ಯಾಘಾತಾದಿದೋಷ ಪ್ರಸಜ್ಞಃ | ಕಿಮು
ವ್ಯವಹಾರಸತಃ ಪ್ರಪಣ್ಣಸ್ಯ” ಇತಿ | ತದನುಪಪನ್ನಮ್ | ನಿಷೇಧಂ ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವೇ ವಿಧಿಂ
ಪ್ರತಿ ತತ್ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಸ್ಯಾತ್ | ನ ಹಿ ವಿಧಿನಿಷೇಧಯೋರ್ವಸ್ತುತ್ವೇ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿಶೇಷಃ |

ತತ್ಪ್ರದೀಪಿಕಾಕಾರೋಕ್ತಮಿಧ್ಯಾತ್ವನಿರಾಸಃ

ಏತೇನ ಸ್ವಾತ್ಯಂತಾಭಾವಸಮಾನಾಧಿಕರಣತಯಾ ಪ್ರತೀಯಮಾನತ್ವಂ ಮಿಧ್ಯಾತ್ವಮಿತಿ
ನಿರಸ್ತಮ್ | ತದೇತದಪಾಕೃತಾಸತ್ತಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಾಭ್ಯಾಂ ನ ಬಹಿರ್ಭೂತಮಿತಿ ನ
ಪ್ರಥಗಾಶಙ್ಕ್ಯ ದೂಷಿತಮ್ |

ಆಶ್ರಯಸಿದ್ಧೇರದೋಷತ್ವಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ನನ್ವಾಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿರಸ್ಮಾಕಂ ನ ದೋಷಃ | ಪರೋಽಪಿ ತಥಾ ಅಜ್ಞೇಕುರುತೇ |
'ನಿರುಪಾಖ್ಯಮಪ್ಯಾಶ್ರಯ ಏವ' ಇತ್ಯುಕ್ತತ್ವಾತ್ | ತತ್ಕಥಂ ತದುದ್ಭಾವನಮ್? ಇತ್ಥಮ್ |
ಯದ್ಯಪಿ ಪರೋ ವೈಯಾತ್ಯಮಾತ್ರೇಣ ತಥಾಗತಮತಮನುಸೃತ್ಯ ತಥಾಹ | ತಥಾಪಿ
ನಾಸೌ ತತ್ಸಿದ್ಧಾಂತಃ ತಥಾತ್ವೇ ನಿರುಪಾಖ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತೀತ್ಯಜ್ಞೇಕಾರ ಪ್ರಸಜ್ಞಾತ್ |
ಪ್ರಪಣ್ಣಸ್ಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ತಾಸ್ವೀಕಾರವೈಯರ್ಥ್ಯಪತ್ತೇಶ್ಚೇತಿ |

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನಿರಾಕರಣಸಮಾಪ್ತಿಃ ಹೇತುನಿರಾಕರಣಾರಮ್ಭಃ

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾನಿರಾಕರಣಾನಂತರಂ ಹೇತುನಿರಾಸಾವಸರಃ | ತತ್ರಾದೌ ಲಿಙ್ಗದರ್ಶನಂ, ತತೋ
ವ್ಯಾಪ್ತಿಸ್ಪೃತಿಃ, ಅಥಾವಸರವಿಚಾರಸತ್ತತೋಽನುಮಿತಿರಿತಿ ತೇನೈವ ಕ್ರಮೇಣ
ಹೇತುಮಾಭಾಸಿಕರಿಷ್ಯನ್ನಸಿದ್ಧಿಂ ತಾವದಾಹ—

ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದಸಿದ್ಧೋ ಹೇತುಃ |

ಹೇತುರಿತಿ ತದರ್ಥೋ ಲಿಂಗಮುಚ್ಯತೇ | ಪರೇಣ ಹೇತುತಯಾ

ಅಭಿಧೀಯಮಾನತ್ರಮೇವಾಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಂ ನ ತು ವಾಸ್ತವಮಿತಿ ನ ವ್ಯಾಘಾತಃ |

ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವಾಭಾವೇ ಅಸತ್ತ್ವಪ್ರಸಂಗೇನಾಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಹಿ ಪರೇಣ ವಿಯದಾದಿಪ್ರಪಿಷ್ಠಸ್ಯ ನ ತಾವತ್ಸತ್ಯಮಜ್ಞೇಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯಮ್ | ತತ್ರ

ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವೃತ್ತಾವನೈಕಾನಿಕತ್ವಪ್ರಸಂಗಾತ್ | ಅವೃತ್ತಾವಜ್ಞಾನಾಸಿದ್ಧಿಪ್ರಸಕ್ತೇಃ |

ಅತಸ್ತದಸದೇವೇತಿ ವಾಚ್ಯಮ್ | ತಥಾ ಚ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದಸಿದ್ಧೋ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾತ್ |

ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವೇ ಅನ್ಯತರಾ ಸಿದ್ಧಿಃ

ಮಾ ಭೂತ್ ಸತ್ಯಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಮ್ | ಅನಿರ್ವಚನೀಯಂ ತು ವಿದ್ಯತ ಏವ | ಅತೋ
ನಾಸಿದ್ಧಿರಿತ್ಯತ ಆಹ -

ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸಿದ್ಧೇರೇವ |

ಅನಿರ್ವಚನೀಯದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಪಿಷ್ಠೇ ಅಸ್ಮಾಕಮಸಿದ್ಧೇರಸಿದ್ಧಿರೇವ |

ದೃಶ್ಯತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಅನ್ಯತರಾಸಿದ್ಧಿಃ

ನ ಬ್ರೂಮೋ ವಯಂ ಸತ್ಯಮನಿರ್ವಚನೀಯಂ ವಾ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಹೇತುರಿತಿ | ಯೇನಾನ್ಯತರಾ

ಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಕಿಂ ನಾಮ? ದೃಶ್ಯತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಮ್ | ತಚ್ಚಾಸ್ತೇವ ವಿಯದಾದೌ

ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿಸಮ್ಮತಮಿತಿ ಕಥಮಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಸಾಧಾರಣಪ್ರಯುಕ್ತಹೇತೋಶ್ಚ

ವಿಶೇಷವಿಕಲ್ಪೇನ ನಿರಾಸೇ ಸರ್ವಾನುಮಾನಭಿಃ | ತಥಾ ಚ ಧೂಮಾದ್ಧೂಮ-

ಧ್ವಜಸಾಧನೇಽಪ್ಯನೇತದ್ದೇಶಕಾಲಸಂಬಂಧೋ ಧೂಮೋ ಹೇತುಃ? ಕಿಂ

ವೈತದ್ದೇಶಕಾಲಸಂಬಂಧಃ? ಇತಿ ವಿಕಲ್ಪ್ಯ ಅಸಿದ್ಧಿರಾದ್ಯೇ, ದ್ವಿತೀಯೇ ಸಾಧನಶೂನ್ಯಂ

ನಿರರ್ಶನಮಿತಿ ಶಕ್ಯತೇ ವಕ್ತುಮ್ | ತತ್ರ ಚ ಅವಿವಕ್ಷಿತವಿಶೇಷಂ ಧೂಮಮಾತ್ರಂ

ಹೇತುರಿತ್ಯೇವ ಪರಿಹಾರಃ | ಸ ತು ಸಮಃ ಪ್ರಕೃತೇಽಪೀತಿ | ತತ್ರಾಪ್ಯೇತದೇವೋತ್ತರಮ್ |

ತಥಾ ಹಿ | ಸ್ಯಾದಯಂ ಧೂಮಾನುಮಾನೇ ಹರಿಹಾರಃ | ಧೂಮದ್ವಯೇಽಪಿ

ಧೂಮವತ್ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯ ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿಸಮ್ಮತತ್ವಾತ್ | ನ ಚ

ಸತ್ಯಾನಿರ್ವಚನೀಯದೃಶ್ಯತ್ವಯೋರ್ದೃಶ್ಯತ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿಸಮ್ಮತಮ್ |

ಯೇನಾತ್ರ ತಥಾ ಪರಿಹಾರಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಅನಿರ್ವಚನೀಯಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪತ

ಏವಾಸ್ಮಾಕಮಸಿದ್ಧೇಃ | ನ ಚಾಸಿದ್ಧಾಶ್ರಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ಸಿದ್ಧಂ ಭವತಿ |

ದೃಗ್ವನ್ಯಫಲಾಶ್ರಯತ್ವಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೇ ಅಸಿದ್ಧ್ಯಾದಿದೋಷಾಃ

ಅಥವಾ ದೃಗ್ವನ್ಯಫಲಾಶ್ರಯತ್ವಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಪರೇಣ ವಕ್ತವ್ಯಮ್ | ವೃತ್ತಿವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಸ್ಯ
ಸಾಧಾರಣಸ್ಯ ಚ ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಆತ್ಮನಿ ವಿಪಕ್ಷೇಽಪ್ಯಙ್ಗೇಕೃತತ್ವೇನ
ಅನೈಕಾಂತಿತ್ವಾಪಾತಾತ್ | ಜ್ಞಾತತಾಲಕ್ಷಣಫಲಸ್ಯಾನ್ಯತ್ರ ನಿರಾಕೃತತ್ವೇನ ಅಸ್ಮನ್ಮತೇ
ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದಸಿದ್ಧೋ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾತ್ |

ಜ್ಞಾತತಾಙ್ಗೇಕಾರೇಽಪಿ ಅತೀತಾದಾವತೀನ್ಪ್ರಿಯೇಷು ಚ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದ್ಭಾಗಾಸಿದ್ಧಿಃ |
ಅಸಿದ್ಧೋ ಹೇತುರಿತಿ ಚ ಯೋಗವಿಭಾಗಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ | ತೇನ ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಿಸಂಘೋಽಪಿ
ಭವತಿ | ಉಪಪತ್ತಿನ್ನು ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾನುಸಂಧೇಯೇತಿ |

ನನು ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾತಿರಿಕ್ತಂ ನ ತಸ್ಯಾಸಿದ್ಧತ್ವಂ ನಾಮ | ಅತಃ ಕಥಂ
ಹೇತುಹೇತುಮದ್ಭಾವಃ? ಮೈವಂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷಭಾವೇನ ವ್ಯಕ್ತ್ಯತ್ವಶಿಂಶುಪಾತ್ಯ-
ಯೋರಿವೋಪಪತ್ತೇಃ | ವ್ಯವಹಾರೋ ವಾ ಅತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ಯದೋಷಃ | ಏವಮುತ್ತರತ್ರಾಪಿ
ವೇದಿತವ್ಯಮ್ |

ವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಙ್ಗಭೇದವತಾಂ ಅಸಿದ್ಧಾದೀನಾಂ ದೃಷ್ಟತ್ವಕ್ರಮನಿರೂಪಣಮ್

ವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಙ್ಗಭೇದಾಃ ವಿರುದ್ಧಾನೈಕಾಂತಿಕಾನಧ್ಯವಸಿತಾಃ | ತತ್ರ ವಿರುದ್ಧೋ
ವಿಪರೀತನಿಶ್ಚಯಂ ಕರೋತಿ | ಅನೈಕಾಂತಿಕಃ ಸನ್ನೇಹಮುತ್ಪಾದಯತಿ | ಅನಧ್ಯವಸಿತನ್ನು
ಜ್ಞಾನಮೇವ ನ ಜನಯತಿ | ತದೇವಂ ದುಷ್ಟತ್ವಕ್ರಮಾನುರೋಧೇನ
ವ್ಯಾಪ್ಯಭಾವಮುದ್ಭಾವಯಿಷ್ಯನ್ ವಿರುದ್ಧಂ ತಾವದಾಹ -

ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋರ್ವಿರುದ್ಧತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್

ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸಿದ್ಧೇರೇವ ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಾದ್ವಿರುದ್ಧಃ |

ಹೇತುರಿತಿ ಸರ್ವತ್ರಾನುವರ್ತತೇ | ನನು ಸಾಧ್ಯವಿಪರೀತವ್ಯಾಪ್ತೋ ಹೇತುರ್ವಿರುದ್ಧ
ಉಚ್ಯತೇ | ನ ತು ಸಪಕ್ಷಶೂನ್ಯಃ | ತಥಾ ಸತಿ ಕೇವಲವ್ಯತಿರೇಕಿಣೋ
ಹೇತೋರನಧ್ಯವಸಿತವಿಶೇಷಸ್ಯಾಪಿ ವಿರುದ್ಧತ್ವಪ್ರಾಪ್ತೇಃ | ತತ್ಕಥಮುಕ್ತಂ
'ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಾದ್ವಿರುದ್ಧಃ' ಇತಿ | ಕಥಂ ಚ ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸಿದ್ಧೇಃ ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಃ? ನ
ಹ್ಯನಿರ್ವಚನೀಯತಾ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಂ ಇತಿ ಪರೇಣೋಕ್ತಮಿತಿ | ಮೈವಮ್, ಏವಂ ಹೀದಂ
ವಿಜ್ಞಾಯತೇ | ಯಾವನ್ನೋ ಹಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಿಕಲ್ಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ
ನಾಸತ್ತಾ ನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಬಹಿರ್ಭೂತಾ ಇತ್ಯುಪಪಾದಿತಮ್ |
ತತ್ರಾಸತ್ಯತ್ವಮಪಸಿದ್ಧಾನ್ತಾದಿಭಯಾನ್ ಪರೇಣಾಙ್ಗೇಕೃತಮಿತಿ

ವಾಚನಿಕವಿನ್ಯಾಸಭೇದೇನಾಪ್ಯನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಮೇವ ಪರಸ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಾಪ್ತಮ್ |
ತತೋಽನಿರ್ವಚನೀಯನೈವ ಸಪಕ್ಷೇಣ ಭಾವ್ಯಮ್ | ತಥಾ ಚ ಯಥಾ
ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸಿದ್ಧೇರಪ್ರಸಿದ್ಧವಿಶೇಷಣತ್ವಾದ್ಯುಕ್ತಮ್ ಏವಂ ತತ ಏವ
ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಾದ್ವಿಯದಾದಿವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ಸರ್ವಂ ವಿಪಕ್ಷ ಇತಿ ಶುಕ್ತಿರಜತಾದೌ ವಿಪಕ್ಷೇ
ವರ್ತಮಾನತ್ವಾತ್ಸಾಧ್ಯವಿಪರೀತವ್ಯಾಪ್ತಾ ವಿರುದ್ಧೋ ಹೇತುರಿತಿ |

ಮೂಲೇ ಪೂರ್ವಾಪರವಿರೋಧಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ

ನನು 'ರಜತಂ ದೃಷ್ಟಮಿತಿ ಭ್ರಮಮಾತ್ರತ್ವಾತ್' ಇತಿ ಶುಕ್ತಿರಜತಾದೇರ್ವ್ಯಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಂ
ವಕ್ಷ್ಯತಿ | ಅತಃ ಕಥಂ ನ ವಿರೋಧಃ? ಸತ್ಯಂ, ಯಥಾ ನ ವಿರೋಧಸ್ತಥಾ ತತ್ಯೈವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ |

ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಾವೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್

ಅಥವಾ 'ಆತ್ಮನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್' ಇತಿ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಮತ್ರಾಪಿ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ-
ನ್ಯಾಯೇನ ಸಮೃದ್ಧತೇ | ತತ್ರ 'ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಾತ್' ಇತ್ಯನೇನ ಸಾಧ್ಯಸಮ್ಯನ್ಯಾಭಾವ
ಉಪಪಾದಿತಃ | 'ಆತ್ಮನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್' ಇತ್ಯನೇನ ತದಭಾವಸಮೃದ್ಧಃ ಸಮರ್ಥಿತಃ |
ತಥಾ ಚ ವಿಪರೀತವ್ಯಾಪ್ತೀರೇವ ಸಿದ್ಧಾ ಭವತೀತಿ |

ದೃಶ್ಯತ್ವಹೇತೋರನೈಕಾನ್ತಿಕತಾಸಮರ್ಥನಮ್

ಆತ್ಮನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾದನೈಕಾನ್ತಿಕಃ |

ನ ಕೇವಲಂ ಸಪಕ್ಷಸ್ಯ ಶುಕ್ತಿರಜತಾದೇಃ, ಕಿಂ ತು? ವಿಪಕ್ಷಸ್ಯಾತ್ಮನೋಽಪೀತಿ ಯೋಜನಾ |
ನನ್ವೇತದ್ವಿರುದ್ಧಮ್ | ಪ್ರಾಗನಿರ್ವಚನೀಯಾಭಾವಾತ್ಸಪಕ್ಷಾಭಾವ ಉಕ್ತಃ | ಇದೀನೀಂ ತು
ತದ್ಭಾವಃ | ನ ಹಿ ತದಭಾವೇ ತತ್ರ ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಃ ಸಮೃದ್ಧತೀತಿ | ಸತ್ಯಮ್,
ಅಭ್ಯುಪಗಮವಾದೋಽಯಮಿತ್ಯದೋಷಃ | ವಾದ್ಯನೈಕಾನ್ತಿಕೋ ವಾ | ಆತ್ಮನಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ
ತಂ ಪ್ರತಿ ಸಮರ್ಥನಾತ್ |

ಅಥವಾ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಂ ನಾಮ ಅಸತ್ವಂ ವಾ ಅನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವವಂ ವಾ ಸದ್ವಿವಿಕ್ತತ್ವಂ ವಾ
ವಕ್ತವ್ಯಮ್ | ತತ್ರ ಅನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವೇ ಸಾಧ್ಯೇ ವಿರುದ್ಧತ್ವಮುಕ್ತಾ ಅಸತ್ವಸದ್ವಿವಿಕ್ತತ್ವ-
ಯೋರನೈಕಾನ್ತಿಕತ್ವಮನೇನೋಚ್ಯತೇ | ಏತೇನ ಲಕ್ಷಣವಿರೋಧೋಽಪಿ ಪರಿಹೃತಃ |

ಆತ್ಮನಃ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವೇನ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಶಙ್ಕಾ

ಆಹ, ನಾತ್ಮನೋ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಯುಕ್ತಮ್ | ತಸ್ಯಾಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶತ್ವಾತ್ | ತಥಾಹಿ,
ಮಮೇದಮನುಕೂಲಂ ಪ್ರತಿಕೂಲಮಿತಿ ವಾ ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾಶತ್ವೇನ
ಅವಚ್ಛೇದಕಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶನಾನ್ತರೀಯಕತ್ವಾತ್ ಅವಶ್ಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಕಾಶತ

ಇತ್ಯಙ್ಗೇಕಾರ್ಯಮ್ | ತಸ್ಯ ಚ ಮಾನಸವೇದನೀಯತಾಯಾಂ ವೃತ್ತಿವಿರೋಧಾತ್,
ಸಂವಿತ್ಕರ್ಮತಾಮನ್ತರೇಣಾಪರೋಕ್ಷಸ್ಯ ಸಂದಧೀನಪ್ರಕಾಶತಾವಿರೋಧಾತ್
ಪರಿಶೇಷತಃ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತಾಸಿದ್ಧಿರಿತಿ |

ಆತ್ಮನೋ ದೃಶ್ಯತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್

ತತ್ರೇದಂ ವಕ್ತವ್ಯಂ, ಕಿಮಾತ್ಮನೋ ನಿರುಪಾಧಿಕರೂಪಮಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶಮ್? ಉತ
ಸೋಪಾಧಿಕಮಪಿ? ಆದ್ಯೇ ಕಿಮನೇನಾನುಕೂಲಪ್ರತಿಕೂಲಸಮ್ಮುನ್ಧಿನಃ ಸೋಪಾಧಿಕಸ್ಯಾ-
ಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶತಾಪ್ರತಿಪಾದನೇನ | ದ್ವಿತೀಯೇ ತು ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯಾತ್ಮನ್ಯ-
ವೃತ್ತಿಪ್ರಸಂಗಾತ್ |

'ಸರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವೇದ್ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೇ 'ಇತ್ಯಾದಿಸ್ವವಚನವಿರೋಧಶ್ಚ ಸ್ಯಾತ್ |
ಕಿಂ ಚ 'ಆತ್ಮಾ ನ ಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶಃ' ಇತಿ ವೃತ್ತಿವಿಷಯೋ ನ ವಾ? ಆದ್ಯೇ
ದೃಶ್ಯತ್ವಾಪತ್ತಿಃ | ಮೂಕೋಽಹಮಿತಿವತ್ಸ್ವಕ್ರಿಯಾವಿರೋಧಶ್ಚ | ದ್ವಿತೀಯೇ
ವ್ಯತಿರೇಕಾಸಿದ್ಧ್ಯಾ ಸನ್ನಿಗ್ಧಾನೈಕಾಂತಿಕಃ |

ಸೋಪಾಧಿಕಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಸ್ಯಾದೇವೇತಿ ಆನಂದಬೋಧೋಕ್ತಿನಿರಾಸಃ

ನಾನ್ವಾತ್ಮನೋ ನಿರುಪಾಧಿಕಂ ರೂಪಮೇವಾಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶಮ್ | ಸೋಪಾಧಿಕಂ ತು
ಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶಮಪಿ | ತೇನ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವೇಽಪಿ ವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಸ್ಯಾದೇವ
ದೃಶ್ಯತೇತಿ ಚೇತ್ ನ | ವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಸತ್ಯತ್ವೇ ಅನೈಕಾನ್ವತಾದವಸ್ಥಾತ್ |
ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ಕಿಮನೇನ ಸಿದ್ಧೇನಾಪಿ ವ್ಯತಿರೇಕೇಣ | ಪ್ರತ್ಯುತ ತಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಯಾ
ಭಾಗಾಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ಸ್ಯಾತ್ |

ದೃಶ್ಯತ್ವವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ದೃಶ್ಯಮಿತಿ ವಿಪ್ರತಿಶಿಧ್ಧಂ ಚ | ಅತ ಏವ 'ಯತೋ ವಾಚಃ'
ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಯೋಽಪ್ಯನ್ಯಥಾ ಯೋಜನೀಯಾಃ | ನಿರುಪಾಧಿಕರೂಪೇ ಪುನಸ್ತದವಸ್ಥೋ
ವ್ಯತಿರೇಕಾನಿಶ್ಚಯಃ |

ಪ್ರಕಾರಾನ್ತರೇಣ ಆತ್ಮನೋ ದೃಶ್ಯತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್

ಏವಮಾತ್ಮೈಕತ್ವಜ್ಞಾನಮಪಿ ಸೋಪಾಧಿಕವಿಷಯಂ ಚೇತ್ ನ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಂ ಸ್ಯಾತ್ |
ನಿರುಪಾಧಿಕವಿಷಯತ್ವೇ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಪತ್ತಿಃ |

ವ್ಯತಿರೇಕಾವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಸ್ಯಾದೇವ ದೃಶ್ಯತೇತಿ ಪರವಾಕ್ಯೇನೈವಾತ್ಮನೋ
ದೃಶ್ಯತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್ |

ಕಿಂ ಚ ಯಥಾ ದಣ್ಣಿನೋ ದರ್ಶನೇ ದೇವದತ್ತೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟ ಏವ ಏವ ಮವಚ್ಛಿನ್ನಾತ್ಮನೋ
 ದೃಶ್ಯತ್ವೇಽಪ್ಯಾತ್ಮಾ ದೃಷ್ಟ ಏವೇತಿ ಕಿಮನೇನ? ತಥಾಪಿ ಶುದ್ಧೇನ ರೂಪೇಣ ನ ದೃಶ್ಯತ
 ಇತಿ ಚೇತ್, ಮಾ ದರ್ಶಿ| ಸತ್ಯೇಽಪ್ಯಾತ್ಮನಿ ಗತಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಮ್| ಅನೈಕಾಂತಿಕಂ
 ಸ್ಥಿತಮೇವ| ಸೋಽಪಿ ಮಿಥ್ಯೇತಿ ಚೇತ್ ತರ್ಹಿ ಕಿಮತ್ರ ವ್ಯತಿರೇಕಗ್ರಹಣೇನ? ಇತ್ಯುಕ್ತಮ್|
 ಅಪಿ ಚೈವಂ ಘಟೋಽಪ್ಯಪರಾಧೀನಪ್ರಕಾಶ ಇತಿ ಭಾಗಾಸಿದ್ಧತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್|

ಆತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿವಿಷಯತ್ವೇಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ

ಅಪರ ಆಹ, ಆತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿವಿಷಯತ್ವೇಽಪಿ ನ ದೃಶ್ಯತ್ವಮನೈಕಾಂತಿಕಮ್|ನ ಹಿ
 ದರ್ಶನಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಮಾತ್ರಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಹೇತುಃ| ಅಪಿ ತು ಸ್ವವ್ಯವಹಾರೇ
 ಸ್ವಾತಿರೇಕಿದರ್ಶನಾಪೇಕ್ಷಾನಿಯತೀ| ನ ಚಾತ್ಮನಿ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶೇ ಸೋಽಸ್ತೀತಿ| ತದಪ್ಯಸತ್|
 ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಾದ್ವಿತ್ತೀಯತ್ವಾದಿ ರೂಪೇಣ ಆತ್ಮವ್ಯವಹಾರಸ್ಯ
 ಸ್ವಾತಿರೇಕಿಸಂವಿತ್ನಾಪೇಕ್ಷತಾನಿಯಮಾತ್| ಔಪಾಧಿಕಾತ್ಮವಿಕಲ್ಪೇ
 ತದುಪನಾಯಕಪ್ರಮಾಣಾಪೇಕ್ಷಾನಿಯಮೋಽಪಿ ನ ಸ್ವರೂಪಮಾತ್ರವ್ಯವಹೃತೌ
 ತದಪೇಕ್ಷೇತಿ ಚೇತ್ತರ್ಹಿ ಸಮಮೇತದ್ಭಟಾದಾವಿತಿ ಭಾಗಾಸಿದ್ಧಃ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯುಕ್ತಮ್| ಅಥ
 ಘಟೇ ವಿಶಿಷ್ಟವ್ಯವಹಾರಾತಿರಿಕ್ತೋ ವ್ಯವಹಾರ ಏವ ನಾಸ್ತೀತಿ ಚೇತ್ ತುಲ್ಯಮಾತ್ಮನಿ|
 ಸುಷ್ಪುಪ್ಪಾದಾವಸ್ತೀತಿ ಚೇತ್, ಕುತಃ ಸಿದ್ಧಃ? 'ಏತಾವಂತಂ ಕಾಲಂ ಸುಖಮಹಂ ಸುಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ'
 ಇತ್ಯುತ್ತರಕಾಲಪರಾಮರ್ಶಾದಿತಿ ಚೇತಿ ತರ್ಹಿ ತತ ಏವ ವಿಶಿಷ್ಟವ್ಯವಹಾರಸಿದ್ಧಿರಿತಿ
 ತೂಷ್ಟೀಮಾಸ್ವ|

ಫಲವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನಾತ್ಮನೋ ನ ದೃಶ್ಯತ್ವಮಿತಿ ಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ಅನ್ಯಸ್ತಾಹ, ವೃತ್ತಿವಿಷಯಸ್ಯಾಪ್ಯಾತ್ಮನೋಽನಾಧೇಯಾತಿಶಯತ್ವಾತ್ಪ್ರಕಾಶ ರೂಪೇ
 ಪ್ರಕಾಶಾರಾಂತರಾನುದಯಾತ್ಫಲವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನ ನ ದೃಶ್ಯತ್ವಮನೈಕಾಂತಿಕಮಿತಿ|
 ತದೇತದಸಿದ್ಧಿಪ್ರಸಂಜ್ಞೇನ ಪ್ರಾಗೇವ ನಿರಸ್ತಮಿತ್ಯಲಮ್|

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅನಧ್ಯವಸಿತತ್ವದೋಷಪ್ರತಿಜ್ಞಾ

ಜಗತೋಽಭಾವೇಽನುಮಾನಸ್ಯಾಪ್ಯಭಾವ ಇತಿ ತರ್ಕಬಾಧಿತತ್ವೇನಾನಧ್ಯವಸಿತಃ |

ನನ್ವತ್ರ ಜಗತೋಽನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಂ ಸದ್ವಿವಿಕ್ತತ್ವಂ ವಾ ಸಾಧ್ಯಮ್| ತತ್ಕಥಂ
 ಜಗತೋಽಭಾವ ಇತ್ಯನುವಾದಃ? ಸತ್ಯಂ, ತಥಾಪಿ ಅನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಸ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾತ್
 ಸದ್ವಿವಿಕ್ತಸ್ಯ ಅನಿರ್ವಚನೀಯಾಸದನ್ಯತರತ್ವಾನಿಸ್ತಾರಾದಸತ್ವಮೇವ ಸಿದ್ಧವತ್ಕತ್ಯಾಯ-
 ಮನುವಾದ ಇತ್ಯದೋಷಃ| ಜಗತಃ ಸತ್ತ್ವಭಾವ ಇತಿ ವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತವ್ಯಮ್|

ಜಗತೋಽಭಾವೇಽನುಮಾನಸ್ಯಾಪ್ಯಭಾವಃ ಇತಿ ತರ್ಕೇ ವ್ಯಾಪ್ತೃಪಪಾದನಮ್

ತಥಾಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತೃಭಾವಾತ್ಕಥಮಿದಮಾಪಾದನಮ್? ಇತಿ ಚೇನ್ನ | 'ಯದಿ ಜಗನ್ನಿಧ್ಯಾ ಸ್ಯಾತ್
ತದಾ ತದನ್ತರ್ಗತಮನುಮಾನಮಪಿ ಮಿಥ್ಯಾ ಸ್ಯಾತ್ | ಗನ್ಧರ್ವನಗರಾನ್ತರ್ಭವನವತ್' ಇತಿ
ವಾ 'ಯದಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಜಗತಿ ವರ್ತಮಾನಂ ತನ್ನಿಧ್ಯಾತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ತದಾ
ಅನುಮಾನಸ್ಯಾಪಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇದವಿಶೇಷಾತ್' ಅನ್ಯಥಾ
ವ್ಯಭಿಚಾರಾಪತ್ತೇರಿತಿ ವಾ ಆಪಾದನಾತ್ |

ಜಗತೋಽಭಾವೇ ಇತಿ ಮೂಲಸ್ಯ ಅಸಿದ್ಧ್ಯಾ ದಿಪರತ್ವೇನ ವೈಯರ್ಥ್ಯಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ

ನನ್ವನೇನ ಅಸಿದ್ಧಿರೇವೋಕ್ತಾ ಸ್ಯಾತ್ | ಸಾ ಚ ಪ್ರಾಗೇವೋಕ್ತೇತಿ ಕಿಮನೇನ? ನ ಚ
ವಾಚ್ಯಂ ಲಿಙ್ಗಭಾವಮಾತ್ರಮಸಿದ್ಧಿಃ | ಸಾಧ್ಯಲಿಙ್ಗವ್ಯಾಪ್ತೀನಾಮನುಮಾನಾಙ್ಗನಾ-
ಮಭಾವೋಽತ್ರಾಪಾದ್ಯತ ಇತಿ ಭೇದ ಇತಿ | ತಥಾತ್ವೇಽಪಿ
ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾಸಿದ್ಧ್ಯಾ ದ್ಯನಿಸ್ತಾರಾದಿತಿ | ಮೈವಮ್,
ಅನುಮಾನಾಙ್ಗನಾಮಸತ್ತ್ವಾಪಾದನಮುಖೇನ
ಅಸಾಧಕತ್ವಸ್ಯಾತ್ರಾಪಾದ್ಯಮಾನತ್ವಾತ್ | ತದಿದಮುಕ್ತಮ್ 'ಇತಿ
ತರ್ಕಬಾಧಿತತ್ವೇನಾನಧ್ಯವಸಿತಃ' ಇತಿ | ನ ವಿದ್ಯತೇ ಅಧ್ಯವಸಿತಮ್ ಅಧ್ಯವಸಾಯಃ
ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಸ್ಮಾತ್ ತಥೋಕ್ತ ಇತಿ | ಏತೇನ ಅನುಮಾನಮಿಥ್ಯಾತ್ವಂ
ಪರಸ್ಯೇಷ್ಟಮೇವ | ತತ್ಕಥಮಾಪಾದನಮ್? ಇತ್ಯಪಿ ನಿರಸ್ತಮ್ |

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅನಧ್ಯವಸಿತತ್ವದೋಷೋಪಪಾದನಮ್

ನನ್ವೇವಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ಹೇತೋಃ ಕೋ ದೋಷ ಉಕ್ತಃ ಸ್ಯಾತ್? ಅನಧ್ಯವಸಿತ ಇತಿ
ಬ್ರೂಮಃ | ತದರ್ಥಮ್ 'ಇತ್ಯನಧ್ಯವಸಿತಃ' ಇತ್ಯಸ್ಯ ಆವೃತ್ತಿವ್ಯಾಖ್ಯಾಯತೇ | ತರ್ಹಿ
'ತರ್ಕಬಾಧಿತತ್ವೇನ' ಇತಿ ಕಥಮ್? ತಥಾತ್ವೇ ಕಾಲಾತ್ಯಯಾಪದಿಷ್ಟತ್ವಪ್ರಸಙ್ಗಾದಿತಿ
ಚೇನ್ನ | ಬಾಧಿತಶಬ್ದಸ್ಯ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥತ್ವಾತ್ |

ಅನಧ್ಯವಸಿತಲಕ್ಷಣಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಗತತ್ವಸಮರ್ಥನಮ್

ನನು ಸಾಧ್ಯಸಾಧಕಃ ಪಕ್ಷ ಏವ ವರ್ತಮಾನೋಽನಧ್ಯವಸಿತಃ | ನ ಚಾಯಂ ತಥೇತಿ ಕಥಂ
ಅನಧ್ಯವಸಿತಃ? ಇತಿ ಚೇನ್ನ | ತಥಾ ಸತಿ ಬಾಧಿತೇ ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷೇ ಚ
ಕೇವಲವ್ಯತಿರೇಕಿಣ್ಯತಿಪ್ರಸಙ್ಗಾತ್ | ಸಾಧ್ಯಸಾಧಕತ್ವಂ ನಾಮ ತತ್ಪ್ರತಿತ್ಯಜನಕತ್ವಮ್ |
ಬಾಧಿತಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷೌ ತು ವಿಪರ್ಯಯಸನ್ನೇಹಜನಕಾವಿತಿ ಚೇತ್ ತಥಾ ಸತಿ
ವಿರುದ್ಧಾದಿವ್ಯುದಾಸಸ್ಯ ತತ ಏವ ಸಿದ್ಧೇಃ 'ಪಕ್ಷ ಏವ ವರ್ತಮಾನಃ' ಇತ್ಯಸ್ಯ

ವೈಯರ್ಥ್ಯಪ್ರಸಂಗಾತ್ | ಅಸಿದ್ಧಿಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಇತಿ ಚೇನ್ನ | ಏವಕಾರವೈಯರ್ಥ್ಯಾತ್ |
ಯಥಾ ಚಾಸಿದ್ಧಾತಿರಿಕ್ತಃ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧಕ ಇತಿ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಸ ಚ ಸಮಃ
ಪ್ರಕೃತೇಽಪ್ರೀತಿ ಕಥಂ ನಾನಧ್ಯವಸಿತಃ?

ಅಸಿದ್ಧಾನಧ್ಯವಸಿತಯೋರ್ಲಕ್ಷಣೋದಾಹರಣಭೇದಸಮರ್ಥನಮ್

ಅಸಿದ್ಧಿಬಹಿರ್ಭಾವೋಽಸ್ಯ ಕಥಮ್? ಇತಿ ಚೇತ್; ಇತ್ಥಂ— ಯದಾ
ವಾದಿಪ್ರತಿವಾದಿನೋರನ್ಯತರರೀತ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಭಾವಸ್ತದಾಽಸಿದ್ಧಿಃ | ಯದಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-
ವಿಘಟನಂ ತದಾ ಅನಧ್ಯವಸಿತ ಇತಿ ಭೇದಃ | ಪ್ರಕೃತೇ ತರ್ಕಸ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಪುರಸ್ಕಾರೇಣ
ಪ್ರವೃತ್ತೇದೋಷದ್ವಯಮಪಿ | ನ ಚೈವಂ ಸರ್ವತ್ರೇತ್ಯಸಂಕ್ಷೇಪಣತಾ ಚ ಸಿದ್ಧೇತಿ |

ಅಸತ್ಯಸ್ಯೈವಾಸಾಧಕತ್ವೋಪಯೋಗಿತಾಸಮರ್ಥನಮ್

ನನು ಕಥಮಸತ್ಯಸ್ಯಾಸಾಧಕತ್ವಮ್? ತಥಾ ಸತಿ ಧೂಮಾಭಾಸಾಸ್ಯಾಪಿ
ಸಾಧಕತ್ವಪ್ರಸಂಗಾದಿತಿ ಬ್ರೂಮಃ | ಅಥ ಧೂಮಾಭಾಸಸ್ಯಾಸಾಧಕತಾ ನಾ ಸತ್ತ್ವಾತ್ | ಅಪಿ
ತು ಅವ್ಯಾಪ್ತತ್ವಾತ್ | ಬಹುಲೋರ್ಧ್ವತಾದಿವತ್ ಆಭಾಸವಿವೇಕಸ್ಯಾಪಿ
ವ್ಯಾಪ್ತೃಪಯೋಗಾದಿತಿ ಮನ್ಯತೇ | ತದಾ ವಕ್ತವ್ಯಂ, ಕಿಮೇವಂ ಲೋಕಾನುಭವಾತ್ಕಲ್ಪತೇ?
ಉತಾಸತೋಽಪಿ ಸಾಧಕತ್ವಾಭಿಮಾನಾತ್? ನ ಪ್ರಥಮಃ - ತದಭಾವಾತ್ | ಲೌಕಿಕಾ ಹಿ
'ಮಹಾಹ್ರದೋಽಗ್ನಿಮಾನ್ಘೂಮವತ್ತ್ವಾತ್' ಇತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತೇ ಅಸಿದ್ಧಿಮುದ್ಭಾವಯಂತಿ | ನ
ದ್ವಿತೀಯಃ ನಿರ್ಮೂಲತ್ವಾತ್ | ಅಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಮಾದೇಃ
ಬಿಮ್ಮಾದಿಸಿದ್ಧಾವಗ್ಗತೋಪಲಮ್ಭಾನ್ನೇತಿ ಚೇನ್ನ | ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಮಾದ್ಯಸತ್ಯತಾಽಸಿದ್ಧೇ-
ರನ್ಯತ್ಪೋಪಪಾದಿತತ್ವಾತ್ |

ಅರ್ಥಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಪಕ್ಷೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಅವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾಪಿ

ಹೇತುತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಃ

ಸವಿತೃಸುಷಿರಾದಿನಾ ಅನಿಷ್ಟಾನುಮಾನಂ ಕಥಮ್? ಇತಿ ಚೇನ್ನ | ತತ್ರಾಪಿ ತಜ್ಞಾ ನಸ್ಯೈವ
ಸಾಧಕತ್ವಾತ್ | ಜ್ಞೇಯಭೇದಾನವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯಾತಿಪ್ರಸಂಗತ್ವಾತ್ತದವಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ
ಸಿದ್ಧಾಂಗತಾಯಾಂ ತಸ್ಯಾಪ್ಯಂಗತ್ವಮಿತಿ ಚೇತ್ ನ | ದೋಷವಶಾತ್ಸತ್ಯತದ್ವಿಷಯ-
ಜ್ಞಾನಸದೃಶಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಂಗತಾಂಜ್ಞೇಕಾರಾತ್ | ನನ್ನೇವಂ ಸತಿ ಪ್ರಕೃತೇಽಪ್ಯನು-
ಮಾನಾಂಗಾನಾಂ ಪ್ರತೀತಿಸದ್ಭಾವಾತ್ಕಿಂ ತತ್ಸತ್ಯತಯಾ? ಇತಿ ಚೇನ್ನ | ಪ್ರತೀತೇರಪಿ
ಪರೇಣ ಸತ್ತಾನಭ್ಯುಪಗಮಾತ್ |

ಕಿಂ ಚ ಅಸ್ವಯಂ ವಿಭಾಗಃ| ಕಿಂಚಿತ್ಸ್ವರೂಪೇಣ ಸತ್ ಜ್ಞಾತತಯಾ ಅನುಮಾನಾಭ್ಯಮ್|
ಕಸ್ಯಚತ್ ಜ್ಞಾನಮೇವೇತಿ| ಅಥ ಸತಃ ಸಾಧಕತ್ವಂ ಕುತಃ? ಇತಿ ಚೇತ್|
ಅಸತೋಽಸಾಧಕತ್ವಾದರ್ಶನಾದಿತ್ಯಾಸ್ತಾಂ ವಿಸ್ತರಃ|

ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಸ್ಯ ಪ್ರಬಲಪ್ರಮಾಣಬಾಧೋಪಪಾದನಮ್

ಅನುಮಾನಸ್ಯಾನವಸರೋ ದ್ವೇಧಾ ಪ್ರಮಾಣಬಾಧಸ್ತತ್ಪ್ರತಿರೋಧಶ್ಚ| ತತ್ರಾದ್ಯಃ ಪ್ರಬಲ
ಇತಿ ತಮೇವಾದೌ ದರ್ಶಯತಿ|

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿವಿರುದ್ಧತ್ವಾದ್ವಿಶ್ವಂ ಸತ್ಯಮಿತ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯವಿರುದ್ಧತ್ವಾಚ್ಚಕಾಲಾತ್ಯಯಾಪದಿಷ್ಟಃ |

ಯಥಾಯಥಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನಾಗಮಸಿದ್ಧಾನ್ ಪದಾರ್ಥಾನ್ ಖಲು ಪಕ್ಷೀಕೃತ್ಯ
ತನ್ನಿಥ್ಯಾತ್ವಮನುಮಾತವ್ಯಮ್| ಪ್ರಮಾಣಾನಿ ಚ ತತ್ಸತ್ಯತಾವಗಾಹೀನೀತಿ
ತದ್ಬಾಧಿತತ್ವಾತ್ಕಾಲಾತ್ಯಯಾಪದಿಷ್ಟೋ ಭವತಿ|

ಪ್ರಪಂಚೇ ತೈಕಾಲಿಕಾಬಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಆಗಮಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ನನು ಕೇಯಂ ಸತ್ಯತಾ? ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಗೋಚರಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಪರೇಣಾಜ್ಞೇಕ್ರಿಯತೇ
ಸೈವೇತಿ ಬ್ರೂಮಃ| ಕಾಲತ್ರಯಬಾಧ್ಯತಾಲಕ್ಷಣಾ ಸಾ ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಗೋಚರ ಇತಿ ಚೇತ್|
ತರ್ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಪಿ ಕುತಃ ಸಿದ್ಧಾ? 'ತತ್ಸತ್ಯಮ್' ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಗಮಾದಿತಿ ಚೇತ್, ತರ್ಹಿ
ತತ್ಪ್ರಕೃತೇಽಪಿ ಸಮಮಿತಿ ತದ್ವಿರೋಧಾತ್ಕಾಲಾತೀತ ಏವ| ತದಿದಮುಕ್ತಂ 'ವಿಶ್ವಂ
ಸತ್ಯಮ್' ಇತ್ಯಾದಿನಾ| ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದೀತ್ಯಾದಿಪದೇನ ವಾಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ
ಗೃಹೀತತ್ವಾತ್ಪುನರ್ಗ್ರಹಣಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ಸ್ಯಾತ್|

ಪ್ರಪಂಚೇ ತೈಕಾಲಿಕಾಬಾಧ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಸಿದ್ಧತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ಅಜ್ಞೇಕಾರವಾದಶ್ಚಾಯಮ್| ಯಥಾ ಚ ತೈಕಾಲಿಕಾಬಾಧ್ಯತ್ವಲಕ್ಷಣಂ ಸತ್ಯತ್ವಂ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿನೈವ ಸಿದ್ಧಂ ತಥೋಪಪಾದಿತಮನ್ಯತ್ರೇತಿ|

ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಪ್ರಕರಣಸಮದೋಷಃ

ಪ್ರತಿರೋಧೋಽಪಿ ದ್ವಿವಿಧಃ ತೇನೈವ ಹೇತುನಾ ಹೇತ್ವನ್ತರೇಣೇತಿ|
ತತ್ರಾದ್ಯಸ್ಯಾನ್ತರಂಗತ್ವಾತ್ಪ್ರಥಮಂ ತಮಾಹ—

ರಜತಂ ದೃಷ್ಟಮಿತಿಭ್ರಮಮಾತ್ರತ್ವಾತ್, ವಿಮತಂ ಸತ್ಯಂ
ದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್, ಆತ್ಮವದಿತ್ಯಪಿ ಪ್ರಯೋಜ್ಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರಕರಣಸಮಃ |

'ವಿಮತಮ್' ಇತಿ ಪೂರ್ವವದ್ವ್ಯಾಖ್ಯೇಯಮ್| ಸತ್ಯಂ ಕಾಲತ್ರಯಾಬಾಧ್ಯಮ್|
ಆತ್ಮನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯೋಪಪಾದಿತತ್ವಾನ್ನ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ ಸಾಧನವಿಕಲಃ 'ಇತ್ಯಪಿ

ಪ್ರಯೋಜ್ಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಇವ ತತ್ಸತ್ಯತ್ವೇಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಕ್ತುಂ
ಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ |

ಶುಕ್ತಿರಜತೇ ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವರೂಪದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಸಮರ್ಥನಮ್

ನನು ಮಿಥ್ಯಾಭೂತೇಽಪಿ ಶುಕ್ತಿರಜತೇ ವರ್ತಮಾನಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಕಥಂ
ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸತ್ಯತಾಸಿದ್ಧೌ ಪ್ರಯೋಕ್ತುಂ ಶಕ್ಯತೇ? ಇತಿ | ಅತ ಉಕ್ತಂ 'ರಜತಮಿತ್ಯಾದಿ' |
ಇದಮತ್ರಾಕೂತಮ್ | ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವಂ ಹಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಮತ್ರಾಭಿಮತಮ್ |
'ಯತ್ನನ್ನಿಕ್ಕೃಷ್ಠಕರಣೇನ ಯಜ್ಞಾ ನಮುತ್ತದ್ಯತೇ ಸ ತಸ್ಯ ವಿಷಯಃ' ಇತಿ ಅನಿತ್ಯಜ್ಞಾನೇ
ವ್ಯವಸ್ಥಾ | ರಜತಜ್ಞಾನಂ ಚ ಶುಕ್ತಿಸನ್ನಿಕ್ಕೃಷ್ಠೇನ್ವಿಯೇಣ ಜಾತಮಿತಿ ಸೈವ ತಸ್ಯ ವಿಷಯಃ |

ದೃಗ್ವ್ಯಾ ವರ್ತಕತ್ವರೂಪದೃಗುಲ್ಲೇಖ್ಯತ್ವಮೇವ ಶುಕ್ತಿರಜತಸ್ಯೇತಿ ಸಮರ್ಥನಮ್

ಅತ ಏವ 'ಅನ್ಯತ್ ಅನ್ಯಾತ್ಮನಾ ಅವಗಾಹತೇ' ಇತಿ ಭ್ರಮಃ | ತಥಾ ಚ 'ರಜತಂ ದೃಷ್ಟಮ್'
ಇತಿ ಯೋಽಯಮನುವ್ಯವಸಾಯಃ ಸ ಚ ಭ್ರಮ ಏವ | ನ ಚ ಭ್ರಾಂತಿಕಲ್ಪಿತೇನ
ವಿಪಕ್ಷವೃತ್ತಿತ್ವೇನ ಲಿಂಗಸ್ಯ ವ್ಯಭಿಚಾರೋ ಭವತಿ | ತಥಾ ಸತಿ
ಸರ್ವಾನುಮಾನೋಚ್ಛೇದಪ್ರಸಂಗಾತ್ |

ಶುಕ್ತಿರಜತೇ ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವರೂಪದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವೇ ವಿರೋಧಾದ್ಯುದ್ಭಾವನಾನುಪಪತ್ತಿಶಚ್ಚಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ದೃಗ್ವಿಷಯತ್ವಾಭಾವೇಽಪಿ ದೃಗ್ವ್ಯಾ ವರ್ತಕತ್ವಮಾತ್ರಮಸತೋಽಪಿಶುಕ್ತಿ ರಜತಸ್ಯಾಸ್ತೀತಿ
ತದಭ್ಯುಪಗಮೇನ ನ ವಿರುದ್ಧಾದಿವಾದವಿರೋಧ ಇತಿ | ನನ್ನನೈಕಾನ್ತಂ ದೃಷ್ಟಾಂತಸ್ಯ
ಸಾಧನವೈಕಲ್ಯಂ ಚಾನಾಶ್ರಿತ್ಯ ನ ಪ್ರಕರಣಸಮಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ತಾಭ್ಯಾಮೇವಾಲಮ್,
ಕಿಮನೇನ? ಮೈವಂ ತಥಾ ಸತಿ ಹೇತುದೋಷಮನಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಾಂತದೋಷಾಪ್ರವೃತ್ತೇಃ
ಸೋಽಪ್ಯನುಪಸಂಖ್ಯೇಯಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಸ್ಫುಟಪ್ರತಿಭಾಸವಶಾತ್ತ್ವರಿಗ್ರಹೇ ಪ್ರಕೃತೇಽಪಿ
ಸಮಾನಮ್ | ವಸ್ತುತಸ್ತು ನೇಯಮಾಚಾರ್ಯಪ್ರಕ್ರಿಯಾ | ವಿರುದ್ಧಾನೈಕಾಂತಿಕಾದಿವತ್
ಪರಪರಿಕಲ್ಪಿತರೀತ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರ ಇತಿ |

ವಿಶ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಸಪ್ರತಿಸಾಧನದೋಷಃ

ವಿಮತಂ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾದ್ಯದಿತ್ಥಂ ತತ್ ತಥಾ ಯಥಾತ್ಮೇತಿ
ಪ್ರಯೋಗಾತ್ ಸಪ್ರತಿಸಾಧನಃ |

ನನ್ನತ್ರ ದೃಷ್ಟತ್ವಮಾತ್ರಸ್ಯ ವ್ಯಭಿಚಾರೋಽಸ್ತಿ ನ ವಾ? ಆದ್ಯೇ ಪೂರ್ವಾನುಮಾನ
ಮಸತ್ತ್ಯಾತ್ | ತತ್ರ ತನ್ಮಾತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ | ದ್ವಿತೀಯೇ ಪ್ರಮಾಣವಿಶೇಷಣ-
ವೈಯರ್ಥ್ಯಮಿತಿ | ಮೈವಂ, ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾಪದೇನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತ್ವಮಾತ್ರ-

ಸ್ಯಾಭಿಮತತ್ವಾತ್ | ಅಥವಾ ದೃಗ್ವ್ಯಾವರ್ತಕತ್ವಮೇವಾತ್ರ ದೃಷ್ಟತ್ವಮಭಿಮತಮ್ | ತಚ್ಚ
ಶುಕ್ತಿರಜತಾದಾವಸ್ತಿತಿ ಸಫಲಂ ವಿಶೇಷಣಮ್ |

ಅನುಮಾನಪ್ರಯೋಗೇ ವ್ಯಾಪ್ತಭಿಧಾನನಿಯಮಾಭಾವಸೂಚನಮ್

ಪೂರ್ವಾನುಮಾನೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿಮನಭಿಧಾಯಾತ್ರ ಯದಿತ್ಥಂ ತತ್ತಥೇತಿ ತಾಮಭಿದಧತಾ
ತದಭಿಧಾನನಿಯಮೋ ನಾಸ್ತಿತಿ ಸೂಚಿತಮ್ | ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾನಜ್ಞೇಕಾರೇ
ವೇದಾನ್ತವೈಯರ್ಥ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ |

ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಹೇತುಂ ವಿಕಲ್ಪ ದೂಷಣಂ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ನನ್ವತ್ರ ತತ್ತಾವೇದಕಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಂ ಹೇತುಃ? ಉತ ಅತತ್ತಾವೇದಕ
ಪ್ರಾಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಮ್? ಆದ್ಯೇಽಸಿದ್ಧಿಃ | ದ್ವಿತೀಯ ವಿರೋಧ ಇತಿ | ಮೈವಮ್,
'ಅತತ್ತಾವೇದಕಂ ಪ್ರಮಾಣಮ್' ಇತಿ ಚ ವಿಪ್ರತಿಸಿದ್ಧಿಮೇತತ್ |

ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾನುಮಾನೇ ಅಸಿದ್ಧಿಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ಏವಂ ತರ್ಹಿ ಅಸಿದ್ಧಿರೇವಾಸ್ತಿತಿ ಚೇತ್ ನ | 'ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಿಧ್ಯಾತ್ವಸಿದ್ಧೌ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದೀನಾಮಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಿದ್ಧಿಃ ತತ್ಸಿದ್ಧೌ ಚ ತತ್ಸಿದ್ಧಿಃ' ತಿ ಇ ಪರಸ್ಪರಾಶ್ರಯಪ್ರಸಙ್ಗಾತ್ |

ಪ್ರಮಾಣದೃಷ್ಟತ್ವಾನುಮಾನೇ ಶಙ್ಕತಸ್ಯಾತ್ಮತ್ವೋಪಧೇರ್ವಿಕಲ್ಪೇನ ನಿರಾಸಃ

ಆತ್ಮತ್ವಮತ್ರೋಪಾಧಿರಿತಿ ಚೇನ್ನ | ತಸ್ಯೈವಾನಿರೂಪಣಾತ್ | ನ ತಾವಜ್ಞಾನತ್ವ-
ಮಾತ್ಮತ್ವಮ್ | ಜ್ಞಾತೃಜ್ಞೇಯಶೂನ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ಶೂನ್ಯತ್ವಾತ್ | ನಾಪಿ
ಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಮ್ ನಿರ್ಗುಣತ್ವಾಜ್ಞೇಕಾರಾತ್ | ನ ಚ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷ ಆತ್ಮತ್ವಮ್ |
ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ವಾನ್ತವಸ್ಯ ಪರೇಣಾನಜ್ಞೇಕಾರಾತ್ | ಕಲ್ಪಿತಸ್ಯ ತು ದೇಹಾದಾವಪಿ
ಸದ್ಭಾವಾತ್ |

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಸ್ಯ ಸತ್ಯತ್ವೇ ದೃಗ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಃ ಸಮ್ಪನ್ಮಾಭಾವೇನ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಶಙ್ಕಾ ನಿರಾಸಃ

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಸ್ಯ ಸತ್ಯತ್ವೇ ದೃಗ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಃ ಸಮ್ಪನ್ಮಾನುಪಪತ್ತೇಃ ಕಥಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಮ್? ಇತಿ
ಚೇತ್ |

ಅನ್ತರೇಣೈವ ಸಮ್ಪನ್ಮಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಮಸ್ತು | ಅತಿಪ್ರಸಙ್ಗಂ ಚ ಪ್ರತೀತಿರೇವಾಪಾಕರಿಷ್ಯತಿ |

ಅಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಪನ್ಮಂ ವಿನಾಪಿ ದೃಗ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಃ ಸಂಯೋಗಸಮ್ಪನ್ಮಮಜ್ಞೇಕೃತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ಸಂಯೋಗೋ ವಾಽಸ್ತು | ಗುಣತ್ವಾನ್ನೇತಿ ಚೇತ್ | ತ್ಯಜ್ಯತಾಂ ಗುಣತ್ವಮ್ | ಗುಣತ್ವೇ ವಾ
ಗುಣಾದಿಪಿಪ್ಪಕಸ್ಯ ನಿರ್ಗುಣತ್ವನಿಷ್ಠಿ ಯತ್ವಪರಿಭಾಷಾ ನಾದರಣೀಯಾ |

ಅಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಪನ್ಮಂ ವಿನಾಪಿ ದೃಗ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಃ ಸಮವಾಯಿಸಮ್ಪನ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ಸಮವಾಯೋ ವಾ ಅಸ್ತು | ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ತು ಪ್ರಕಾರಾನ್ತರೇಣ ಕಲ್ಪತಾಮ್ |

ದೃಗ್ಗೃಶ್ಯಯೋಃ ಸಂಯೋಗಸಮವಾಯಾತಿರಿಕ್ತವಾಸ್ತವಸಮ್ನಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದೃಶ್ಯತ್ವೋಪಪಾದನಮ್

ಕಿಣ್ವ ಗುಣಗುಣಿನೋಃ ಸಂಯೋಗಾನುಪಪತ್ತೌ ಸಮವಾಯ ಇವ ತನ್ತದ್ವಯಸ್ಯ
ಸಮವಾಯಾಸಮ್ನವೇ ಸಂಯೋಗ ಇವ ಚ ದೃಗ್ಗೃಶ್ಯಯೋಃ
ಪ್ರಸಿದ್ಧಸಮ್ನಾನುಪಪತ್ತಾವನ್ಯ ಏವ ಕಶ್ಚಿದ್ವಾಸ್ತವಃ ಕಿಂ ನ ಕಲ್ಪನೀಯಃ? ನ ಹಿ
ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಪರಿಕ್ಷಯೋ ವಸ್ತುಪರಿಕ್ಷಯಾದ್ಧರೀಯಾನ್ |

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸ್ಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್

ಕಿಣ್ವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇಽಪಿ ಕಥಂ ದೃಶ್ಯತ್ವಮ್? ಗಗನ ಇವ ಗನ್ಧರ್ವನಗರಸ್ಯ ದೃಶಿ
ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಸ್ಯಾರೋಪಿತತ್ವಾದಿತಿ ಚೇತ್ ತರ್ಹಿ ಸರ್ವೇಣ ಸರ್ವಂ ದೃಶ್ಯೇತ | ನ ವಾ ಕೇನಾಪಿ
ಕಿಣ್ವತ್ | ಇನ್ದ್ರಿಯಸನ್ನಿಹಾರಾದಿಕಂ ನಿಯಾಮಕಮಿತಿ ಚೇತ್ ತರ್ಹಿ
ಕಿಮನೇನಾರೋಪಿತತ್ವೇನ? ಕರಣಸಮ್ನಾದಿನಿಬನ್ಧನೋ ವಿಷಯವಿಷಯಿಭಾವ ಏವಾಸ್ತು
ದೃಗ್ಗೃಶ್ಯಯೋಃ ಸಮ್ನ ಇತಿ ಸಂಜ್ಞೇಪಃ |

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಾಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ದೃಷ್ಟಾನ್ತೇ ಸಾಧ್ಯವೈಕಲೋಪಪಾದನಮ್

ಅಥಾವಸರತೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಂ ದೂಷಯಿಷ್ಯನ್ ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಸಾಧನಾನ್ವೇಷಣಮಿತಿ
ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಾತ್ ಸಾಧ್ಯವೈಕಲ್ಯಂ ತಾವದಾಹ—

ಶುಕ್ತಿರಜತಸ್ಯಾಪ್ಯನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಸಾಧ್ಯವಿಕಲೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ |

‘ಕಿಮು ತದ್ಧೃಷ್ಟಾನ್ತೇನ ಜಗತಃ’ ಇತಿ ಅಪಿಶಬ್ದಾರ್ಥಃ | ಅಸತ್ತಸ್ಯ ಪರೇಣ
ಜಗತ್ಯಸಿಸಾಧಯಿಷಿತತ್ವಾತ್ಸದ್ವಿಕ್ತತ್ವಾದೀನಾಂ ಚ ಅನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಾ ಬಹಿರ್ಭಾವಂ
ಸಿದ್ಧವತ್ತ್ವತ್ಯ ‘ಅನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಾಭಾವಾತ್’ ಇತ್ಯುಕ್ತಮ್ | ‘ಸಾಧ್ಯ ವಿಕಲಃ’ ಇತಿ
ಸಾಧ್ಯಸಮಾನಧರ್ಮವಿಕಲ ಉಚ್ಯತೇ |

ಶುಕ್ತಿರಜತಾನಿರ್ವಚನೀಯತ್ವಸಾಧಕಾರ್ಥಾಪತ್ತಿಶಿಷ್ಟಾ

ನ ತಾವಚ್ಛುಕ್ತಿರಜತಂ ಸತ್ | ಬಾದವಿರೋಧಾತ್ | ನಾಪ್ಯಸತ್ | ಅಪರೋಕ್ಷತಯಾ
ಪ್ರತೀತ್ಯನುಪಪತ್ತೇಃ | ತತೋಽರ್ಥಾದನಿರ್ವಚನೀಯಂ ತದಿತಿ ಚೇನ್ನ |

ಅರ್ಥಾಪತ್ತೇಃ ಸದಸದತಾತ್ಮಕತ್ವೇನಾಪ್ಯುಪಪತ್ತಿಸಮರ್ಥನಮ್

ಸತ್ತ್ವಾತ್ಪ್ರತೀತಿಃ, ಅಸತ್ತ್ವಾಚ್ಚ ಬಾಧಃ, ಇತಿ ಸದಸದತಾತ್ಮಕತ್ವೇನಾಪ್ಯುಪಪತ್ತೇಃ | ತತ್
ವಿರುದ್ಧಮಿತಿ ಚೇತ್ | ಕೋಽಯಂ ವಿರೋಧಃ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿಶ್ಚೇತ್ತಥಾಭಾವಂ ಗಮಯೇತ್ |
ಅನ್ಯಥಾ ಸದಸದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಮಪಿ ನಾಙ್ಗೇಕಾರ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ | ವಿರುದ್ಧವಿಧಿಸಮುಚ್ಚಯವತ್
ವಿರುದ್ಧನಿಷೇಧಸಮುಚ್ಚಯಸ್ಯಾಪಿ ವಿರುದ್ಧತ್ವಾತ್ | ನಿಷೇಧಸಮುಚ್ಚಯಸ್ಯಾತಾತ್ವಿಕತ್ವಾನ್ತ

ವಿರೋಧ ಇತಿ ಚೇತ್ | ತರ್ಹಿ ವಿಧಿಸಮುಚ್ಚಯೋಽಪ್ಯತಾತ್ವಿಕ ಏವಾಜ್ಞೇಕ್ರಿಯತಾಮ್ |
ಲಾಘವಾತ್ |

ಆಧ್ಯಾಸಿಕಸಮ್ಭಂಘಂ ವಿನಾ ದೃಶ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತೇರೇವಾಭಾವಸಮರ್ಥನಮ್

ಕಿಂಞ್ ಅಪರೋಕ್ಷಪ್ರತೀತಿವಿಷಯತ್ವಮುಕ್ತವಿಧಯಾ ನ ಶುಕ್ತಿರಜತಸ್ಯಾಸ್ತೀತಿ
ಕಸ್ಯಾನುಪಪತ್ತಿಃ? ಉಲ್ಲೇಖಮಾತ್ರಂ ತ್ವಸತೋಽಪಿ ಚೇತ್ಯಾ ಅನುಪಪತ್ತಿಃ?
ವಿಸ್ತೃತಮೇತದನ್ಯತ್ರೇತ್ಯಲಂ ಪಲ್ಲವಿತೇನ |

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಿಧ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತೇ ಸಾಧನವೈಕಲ್ಯೋಪಪಾದನಮ್

ಉಕ್ತಪ್ರಕಾರೇಣ ದೃಶ್ಯತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಸಾಧನವಿಕಲಶ್ಚ |

'ರಜತಂ' ದೃಷ್ಟಮಿತಿ ಭ್ರಮಮಾತ್ರತ್ವಾತ್ ಇತಿ ಉಕ್ತಪ್ರಕಾರೇಣ | 'ಶುಕ್ತಿರಜತಸ್ಯ'
ಇತ್ಯನುವರ್ತತೇ | 'ಚ'ಕಾರೋ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಇತ್ಯಸ್ಯಾನುಕರ್ಷಣಾರ್ಥಃ |

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಮಿಧ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನೇ ಉಪಾಧಿದೋಷೋದ್ಭಾವನಮ್

ಕೇಚಿತ್, ಉಪಾಧಿದೋಷಮಸಿದ್ಧಾವನ್ತರ್ಭಾವಯಂತಿ | ಅನೈ, ಅನೈಕಾಂತಿಕೇ | ಪರೇ,
ಕಾಲಾತ್ಯಯಾಪದಿಷ್ಟತಾಯಾಮ್ | ಏಕೇ ಸತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷತಾಯಾಮ್ | ಕೇಚಿತ್ತು
ದೃಷ್ಟಾಂತದೋಷ ಇತಿ | ತತ್ರ ಗುಣದೋಷಚಿಂತಾಯಾಂ ನಾಯಮವಸರ ಇತಿ
ಸರ್ವಾವಸಿತೌ ಉಪಾಧಿದೋಷಮಾಹ—

ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಮುಪಾಧಿಃ |

ಉಪಾಧೇಃ ಸಾಧ್ಯಾಭಿನ್ನತಾಶಙ್ಕಾ

ನನ್ವತ್ರ ಬಾಧ್ಯತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯಮ್ | ತದೇವ ಚ ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಮ್ | ನ ಹಿ
ಸ್ವಸ್ಮಿನ್ಸ್ವಯಮುಪಾಧಿಃ | ವ್ಯಾಪ್ಯವ್ಯಾಪಕಭಾವಸ್ಯ ಭಿನ್ನಾಶ್ರಯತ್ವಾದಿತಿ | ಮೈವಮ್ |
ಅನ್ಯಥಾಪ್ರತಿಪತ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ ತದುನ್ಮೂಲನೇನ ಸಮ್ಯಗ್ಬೋಧೋ ಬಾಧಃ |
ಪ್ರಮಾಣವಿರೋಧಸ್ತು ವಿಪರೀತಪ್ರಮಾಣವಿಷಯತ್ವಮಾತ್ರಮಿತಿ ಭೇದಾತ್ |

ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವೋಪಾಧೇಃ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತತ್ಪರಿಹಾರಶ್ಚ

ತರ್ಹಿ ಅನುಪಸಂಜ್ಞಾತಬಾಧಭ್ರಮೇ ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಂ ನಾಸ್ತೀತ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ ಚೇನ್ನ |
ತತ್ರಾಪಿ ಬಾಧಾರ್ಹತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ತಾತ್ |

ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವೋಪಾಧೇಃ ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕತ್ವಶಙ್ಕಾ ತನ್ನಿರಾಸಶ್ಚ

ಪ್ರಪಿಪ್ಪಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಾತ್ಸಾಧನವ್ಯಾಪಕೋಽಯಮಿತಿ ಚೇನ್ನ | ಪ್ರತೀತ-
ಪ್ರಮಾಣಾನಾಮನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಕ್ಯಾತತ್ವಾತ್ | ದೃಶ್ಯತ್ವೇನ ಸಾಧನೇ

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಸ್ಯೋಪಾಧಿತ್ವಾತ್ | ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಾಧಿಭಾವೇನಾಪಿ ಅನುಮಾನಸ್ಯಾ-
ಭಾಸತ್ವಾತ್ |

ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧತ್ವಸ್ಯೈವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ ಸಮರ್ಥನಮ್

ಲೋಕೇ ಚ ಕಸ್ಯಚಿದರ್ಥಸ್ಯ ಸತ್ಯತ್ವಮಿಥ್ಯಾತ್ವಯೋರ್ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ದರ್ಶನಂ
ಸತ್ಯತಾಯಾಂ ಪ್ರಮಾಣವಿರೋಧಂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇನುಸರಂತಿ | ತತೋ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ತದೇವ
ಪ್ರಯೋಜಕಮಿತಿ ಜ್ಞಾಯತೇ |

ಪಕ್ಷಾದಿಲಕ್ಷಣಕಥನೇ ಕಾರಣೋಕ್ತಿಪೂರ್ವಂ ಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಕಥನಮ್

ಅತ್ರ 'ಆಶ್ರಯಾಸಿದ್ಧಃ ಪಕ್ಷಃ', ಸಪಕ್ಷಾಭಾವಾದ್ವಿರುದ್ಧಃ, 'ಅಸಿದ್ಧೋ ಹೇತುಃ', 'ಸಾಧ್ಯವಿಕಲೋ
ದೃಷ್ಟಾಂತಃ' ಇತಿ ಪಕ್ಷಸಪಕ್ಷವಿಪಕ್ಷಾಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಹೇತುದೃಷ್ಟಾಂತಾಶ್ಚ ವ್ಯವಹೃತಾಃ | ನ ಚ
ಪಕ್ಷಾದಿಸ್ವರೂಪಾನವಗತೌ ಉಕ್ತದೋಷ ಸ್ಫೂರ್ತಿರ್ಭವತೀತಿ ಕ್ರಮೇಣ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ಯಾಹ-

ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟಃ ಪಕ್ಷಃ ||

'ಯತ್ರತೀರ್ತಿರ್ಲಿಂಗೇನ ಜನಯಿತವ್ಯಾ ಸ ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮಃ' ಇತಿ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್
ಕ್ಷುದ್ರೋಪದ್ರವಃ | ಸಾಧ್ಯಗ್ರಹಣಂ ಸಪಕ್ಷಾದಿವ್ಯಾವೃತ್ಯರ್ಥಮ್ | 'ಸಾಧ್ಯವಿಶಿಷ್ಟಃ'
ಇತ್ಯೇವೋಕ್ತೇ ವಸ್ತುತೋಽಗ್ನಿವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಪರ್ವತಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾತ್ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯಾನ್ಯಸ್ಯ
ಪಕ್ಷತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್ತದರ್ಥಂ ಧರ್ಮಗ್ರಹಣಮ್ | ಧರ್ಮಮಾತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಾಗೇವ ಸಿದ್ಧತ್ವಾತ್
ಸಾಧ್ಯತ್ವಾನುಪಪತ್ತೇರ್ವಿಶಿಷ್ಟಗ್ರಹಣಮ್ | ತಥಾ ಚ ಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ
ತತ್ಸಮ್ಭವಿಸ್ಥಿತಯೈವ ಸಿದ್ಧತಿ | ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಚ ಧರ್ಮಧರ್ಮಿಭಾವೇನೈವ ವಿವಕ್ಷಿತಮ್ | ನ ತು
ಸಮ್ಭವನಮಾತ್ರೇಣ | ತೇನ ಸಾಧನಧರ್ಮಾದಾವತಿಪ್ರಸಜ್ಞಾಭಾವಾನ್ ತದರ್ಥಂ
ಧರ್ಮಾತಿ ವಕ್ತವ್ಯಮ್ |

ಸಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಮ್

ಸಾಧ್ಯಸಮಾನಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟಃ ಸಪಕ್ಷಃ ||

ಪಕ್ಷವಿಪಕ್ಷಯೋರಪಿ ಸಮಾನಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾದ್ಯುದಾಸಾರ್ಥಂ ಸಾಧ್ಯಗ್ರಹಣಮ್ |
ಸಮಾನಗ್ರಹಣಂ ಚ ಪಕ್ಷವ್ಯುದಾಸಾರ್ಥಮ್ | ಸಮಾನತ್ವಂ ಚ ಸಾಧ್ಯತ್ವಮಪಹಾಯ
ಸಾಕ್ಷಾದೇವೇತಿ ನಾತಿಪ್ರಸಜ್ಞಃ | ಶೇಷಂ ಪೂರ್ವವತ್ |

ವಿಪಕ್ಷಲಕ್ಷಣಮ್

ಸಾಧ್ಯವಿಪರೀತಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟೋ ವಿಪಕ್ಷಃ ||

ವಿಪರೀತೋ ವಿರುದ್ಧಃ| ಯಥಾ ಅಗ್ನಿಮತ್ಸಸಾಧನೇ ನಿರಗ್ನಿಕತ್ವಮ್| ತೇನ
ಪಕ್ಷಸಪಕ್ಷಯೋರಪಿ ವ್ಯುದಾಸಃ|

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಲಕ್ಷಣಮ್

ಪಕ್ಷವಚನಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ||

ನನ್ವೇವಂ ಸತಿ 'ಪಕ್ಷಃ' ಇತ್ಯಾದೇಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್| ನ ಸ್ಯಾತ್| ಯೇನಾಕಾರೇಣ
ಯೋಽರ್ಥಃ ಪರಂ ಪ್ರತಿ ಜಿಜ್ಞಾಪಯಿಷಿತಃ ತಥಾ ತನ್ನಿದೇಶಸ್ಯ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾತ್| ಅತ ಏವ
ನ ನಿಗಮನೇ ಪ್ರಸಂಘಃ|

ಹೇತುಲಕ್ಷಣಮ್

ಲಿಙ್ಗಂ ಹೇತುಃ ||

ವ್ಯಾಪ್ತಿಬಲನೇ ಅರ್ಥಗಮಕಂ ಲಿಙ್ಗಮ್| ಯದ್ಯಪಿ ಹೇತುಶಬ್ದಃ
ಸಾಧನತ್ವಾಭಿವ್ಯಾಜ್ಜಕಲಿಙ್ಗವಚನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ತಥಾಪ್ಯರ್ಥಸ್ಯೈವಾತ್ರ
ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾತ್ಪಕ್ಷಣಮೇವೋಕ್ತಮಿತಿ ಅರ್ಥೇ ವರ್ತತೇ|

ದೃಷ್ಟಾಂತಲಕ್ಷಣಮ್

ನಿದರ್ಶನಂ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ ||

ನಿದರ್ಶ್ಯತೇ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನಯೋರ್ಧರ್ಮಯೋರ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಸ್ಮಿನ್ ತನ್ನಿದರ್ಶನಮ್|
ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹಣಸ್ಥಲಮಿತಿ ಯಾವತ್| ತದ್ವಚನಮುದಾಹರಣಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮೇವೇತಿ|

ಗ್ರಂಥನೇ ಮುಖ್ಯಲಾಚರಣಮ್

ಯತ್ರಸಾದಾತ್ ಯತ್ರೀತ್ಯೈವ ಚ ಇದಂ ಪ್ರಕರಣಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತಮೇವಾಚಾರ್ಯೋಽನ್ತೇ
ಸ್ತುತಿಪ್ರಣಾಮಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರೀಣಯತಿ—

ಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಸದಾನಂದನಿತ್ಯವ್ಯಕ್ತಚಿದಾತ್ಮನಾ |

ನಿರ್ದೋಷಾಖಿಲಕಲ್ಯಾಣಗುಣಂ ವನ್ನೇ ರಮಾಪತಿಮ್ ||

|| ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತಂ

ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಣ್ಡನಮ್ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮ್ ||

ದೃಶ್ಯತೇ ಇತ್ಯನೇನ 'ದೃಶ್ಯತೇ ತ್ವಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ' ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಂ ಸೂಚಯತಿ| ತೇನ
ಯದುಕ್ತಮ್ 'ಆತ್ಮನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್' ಇತಿ ತದುಪಪಾದಿತಂ ಭವತಿ| ದೃಶ್ಯತೇ
ಚೇದ್ರೂಪಾದಿಮತ್ತೇನಾನಿತ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರಸಂಘೇತೇತಿ ಚೇನ್ನ| ನಿರ್ದೋಷಾನಂದನಿತ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತ—

ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕತ್ವೇನ ಅಜಡತ್ವಾತ್ | ತದಾಹ- ಸದಾನಂದೇತಿ || ಇತ್ಯಮ್ಭೂತಲಕ್ಷಣೇ
 ತೃತೀಯಾ | ನ ಕೇವಲಂ ನಿರ್ದೋಷಾನಂದಚಿದಾತ್ಮಕಃ | ನಾಪ್ಯಭೇದಾತ್
 ಗುಣಗುಣಿಭಾವಾಭಾವ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ನಿರ್ದೋಷೇತಿ || ಕಲ್ಯಾಣತ್ವಂ ಪರಿಪೂರ್ಣತ್ವಾದಿನಾ |
 ರಮಾಪತಿಮಿತ್ಯನೇನ ಭಗವತೀ ಚಾಪಿ ವಂದಿತಾ ಭವತೀತಿ |

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಭಿಙ್ಗಂ ವಿಶ್ವಂ ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ಪುರುಷಾತ್ | ಸ ಜಯತಿ
 ಜಗತಾಮನ್ತರ್ಯಾಮೀ ಸ್ವಾಮೀ ರಮಾನಾಥಃ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯೇಣವಿರಚಿತ
 ಪ್ರಪಂಚಮಿಥ್ಯಾತ್ವಾನುಮಾನಖಂಡನವಿವರಣಂ ಜಯತೀರ್ಥಭಿಕ್ಷುವಿರಚಿತಂ
 ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮ್ ||

|| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||

|| ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣವಶೇ ಸರ್ವಂ ಸ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಶಗಃ ಸದಾ ||

|| ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ವಾಸುದೇವಂ ದೇವತಾಮಣ್ಡಲಾಖಂಡಮಣ್ಡಾನಮ್ ||

